

**ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้
ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่**

นางสาวอัมพร หลุยจำลอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

**A Study of Problems and Problem-solving Guidelines
of Revenue Collection of Yangkham Municipality,
Doilor District, Chiangmai Province**

Miss Amporn Louisjumlong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล
ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล นางสาวอัมพร หลุยจำลอง
แขนงวิชา บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ณัพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ณัพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ณัพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ)

อนุพร

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์คณพร บุญพารอด)

นราธิป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล
ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ศึกษา นางสาวอัมพร หลุยจำลอง รหัสประจำตัว 2573005044 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์นันทน์ เห็นโชคชัยชนะ **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ (2) แนวทางการแก้ไขปัญหามาตราฐานในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มประชากรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปฏิบัติการจัดเก็บรายได้ จำนวน 4 คน เก็บข้อมูลจากทุกคน และกลุ่มผู้เสียภาษีให้กับเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 4,961 คน กำหนดจำนวนตัวอย่างด้วยสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มผู้เสียภาษี 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติที่พบคือ บุคลากรขาดประสบการณ์ในการทำงาน ขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับภาษีแต่ละประเภท และเทศบาลยังขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านจัดเก็บรายได้ สถานที่ของเทศบาลคับแคบ จำนวนเก้าอี้สำหรับพักรอรับบริการไม่เพียงพอ การประชาสัมพันธ์ของเทศบาลไม่ทั่วถึงและเทศบาลไม่มีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บภาษีที่ดี สำหรับปัญหาของกลุ่มผู้เสียภาษี พบว่า ขั้นตอนการชำระภาษี และการอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีมียกระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย (2) แนวทางการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ปฏิบัติการจัดเก็บรายได้ คือ เทศบาลตำบลยางคราม ควรส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดสรรเงินงบประมาณเพิ่มเพื่อพัฒนาบุคลากร และควรปรับปรุงอาคารสถานที่ ระบบสารสนเทศ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการให้บริการ ส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้เสียภาษี คือ เทศบาลตำบลยางคราม ควรให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับภาษีต่าง ๆ และเพิ่มเวลาในการให้บริการแก่ผู้เสียภาษีในช่วงเวลาพักเที่ยงและในวันหยุด

คำสำคัญ การจัดเก็บรายได้ เทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

Independent Study title: A Study of Problems and Problem-solving Guidelines of Revenue Collection of Yangkham Municipality, Doilor District, Chiangmai Province

Author: Miss Amporn Louisjumlong; **ID:** 2573005044;

Degree: Master of Business Administration;

Independent Study advisor: Nipan Henchokchaichana, Associate Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The objectives of this independent study were to study 1) the problems of revenue collection of Yangkham Municipality, Doilor District, Chiangmai Province. 2) the guidelines of revenue collection of Yangkham Municipality, Doilor District, Chiangmai Province.

This study was a survey research. The population were 4,961 tax payers and 4 revenue collecting officers. Sample of 370 were obtained by using Taro Yamane formula. A questionnaire was used for data collecting with simple random sampling method. The 4 revenue collecting officers were interviewed using in depth interview form. Statistical analysis used in this study were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of this study regarding to revenue collecting officers were founded that 1) the revenue collecting officers were lack of working experience and clear knowledge about types of tax, lack of budget to develop its personnel to work as revenue collecting officers, lack of facilities, and the municipality's publicity was not well-cover and the revenue collecting information system was not good. 2) the municipality should arrange frequent training to its revenue collecting officers, allocate more budget, and renovate its buildings, improve an efficiency of the revenue collecting information system and provide adequate facilities for the service. Regarding to the group of tax payers the result shown that 1) there were problems in tax paying procedure and the municipality's facilities. 2) the tax payers suggested that the municipality should conduct trainings to tax payers about different kind of taxes and should offer tax collecting service during lunch time and holidays.

Keywords: Revenue collection, Yangkham Municipality, Doilor District, Chiangmai Province

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ซึ่งให้ความเมตตา สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีความ ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมมาธิราชทุกท่าน ที่ให้ความรู้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างดี ขอขอบคุณบิดา มารดา สามีและบุตร ตลอดจนเพื่อนนักศึกษา MBA14 ที่เป็นกำลังใจและให้ความ ช่วยเหลือในด้านต่างๆ ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ รวมถึงประชาชนผู้เสียภาษีทุกท่านที่กรุณาสละเวลา ตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาขออ้อมรับซึ่งคำแนะนำต่างๆ และจักได้นำไปปรับปรุงการทำงานให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

อัมพร หลุยจำลอง

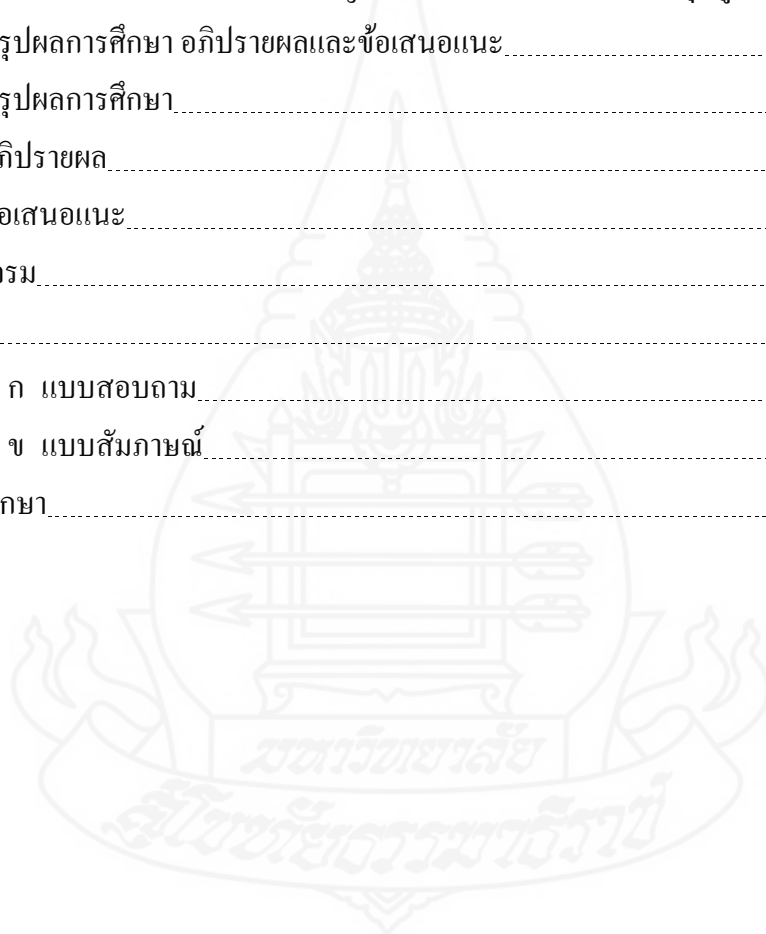
มีนาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาษีอากร.....	7
หลักการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น.....	12
สภาพทั่วไปของตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ตอนที่ 1 ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้.....	41
ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี.....	46
ตอนที่ 3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี.....	51
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	52
สรุปผลการศึกษา.....	52
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	63
ก แบบสอบถาม.....	64
ข แบบสัมภาษณ์.....	69
ประวัติผู้ศึกษา.....	72

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงข้อมูลการจัดเก็บภาษีย้อนหลัง 5 ปี ของเทศบาลตำบลยางคราม.....	2
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	46
ตารางที่ 4.2 ระดับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี.....	48
ตารางที่ 4.3 ระดับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี ด้านขั้นตอนการชำระภาษี.....	49
ตารางที่ 4.4 ระดับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี ด้านการอำนวยความสะดวก.....	50

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 ข้อมูลการจัดเก็บภาษีย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2554-2558).....	2
ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	4
ภาพที่ 2.1 แผนที่ตำบลยางครามแสดงเขตพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน.....	32

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 กำหนดว่า “รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น”

การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นการกระจายอำนาจรัฐให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง และบริหารจัดการนโยบายของรัฐในท้องถิ่นของตนเอง โดยรัฐจะเป็นผู้กำหนดการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์กร 5 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล (เกริกเกียรติ พิพัฒน์ เสรีธรรม: 2552)

เทศบาลตำบลยางครามเป็นหน่วยงานบริหารราชการที่ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งเทศบาลตำบลยางคราม เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2552 เป็นเทศบาลตำบลขนาดเล็ก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอคอยหล่อ ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอคอยหล่อ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (เชียงใหม่ - สอด) ประมาณ 17 กิโลเมตร และห่างจากศูนย์กลางจังหวัดเชียงใหม่ไปทางทิศใต้ประมาณ 43 กิโลเมตร ปัจจุบันมีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 4,961 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 11 เมษายน 2559: สำนักงานทะเบียนอำเภอคอยหล่อ)

เทศบาลตำบลบริหารงานโดยคณะผู้บริหารมีหน้าที่กำหนดนโยบายในการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด รับผิดชอบกิจการและโครงการตามแผนพัฒนาให้เป็นไปตามมติของสภาเทศบาลตำบล และมีพนักงานเทศบาลเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเทศบาลตำบลนั้นๆ โดยใช้ “เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี” เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งประกอบไปด้วยรายรับและรายจ่าย ซึ่งรายได้ของเทศบาลตำบลประกอบด้วย

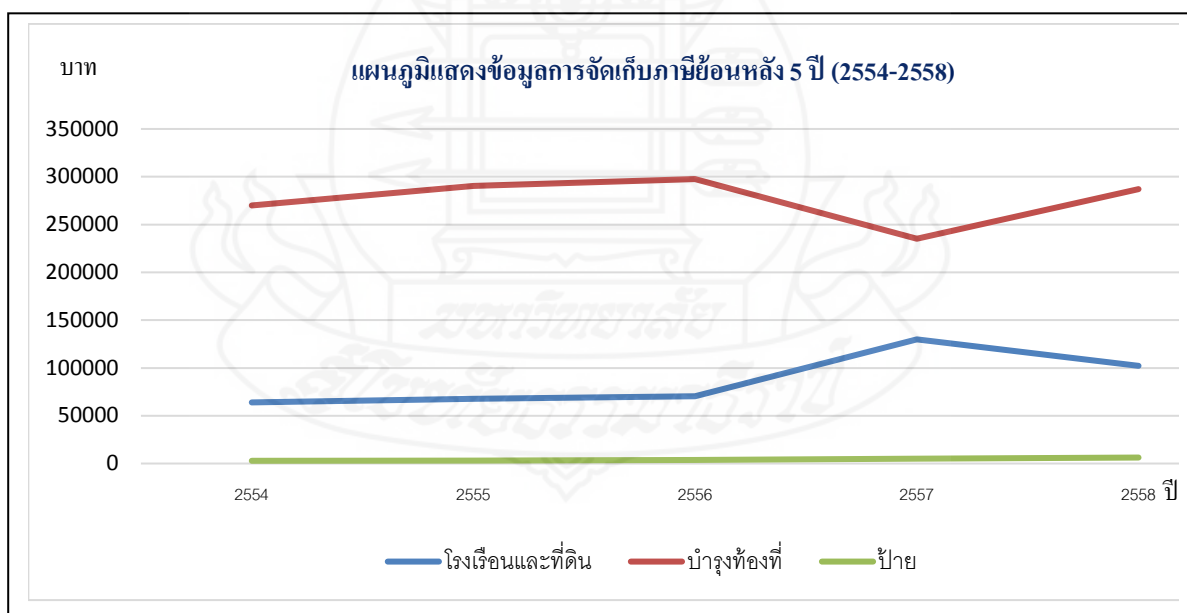
1. รายได้ที่จัดเก็บเอง เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมต่างๆ รวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์
2. ภาษีที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล เช่น ภาษีสุรา สรรพสามิต ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ได้แก่ เงินอุดหนุนทั่วไป

ตารางที่ 1.1 แสดงข้อมูลการจัดเก็บภาษีย้อนหลัง 5 ปี ของเทศบาลตำบลยางคราม

หน่วย : บาท

ประเภทภาษี	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
ภาษีบำรุงท้องที่	270,071	290,395	297,578	235,157	286,945
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	63,932	67,824	70,483	129,880	102,323
ภาษีป้าย	2,862	3,062	3,742	5,225	6,262
รวม	336,865	361,281	371,803	370,262	395,530

ที่มา: งานจัดเก็บรายได้ กองคลังเทศบาลตำบลยางคราม

ภาพที่ 1.1 ข้อมูลการจัดเก็บภาษีย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2554-2558) ของเทศบาลตำบลยางคราม

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าเทศบาลตำบลยางครามมีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ได้มากที่สุดในปี 2556 เป็นเงิน 297,578 บาท ภาษีโรงเรือนและที่ดินได้มากที่สุดในปี 2557 เป็นเงิน 129,880 บาท และภาษีป้ายจัดเก็บได้มากที่สุดในปี 2558 เป็นเงิน 6,262 บาท ซึ่งเมื่อได้ทำการตรวจสอบแล้ว พบว่าจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นผลมาจากลูกหนี้ค้างชำระในปีก่อน ๆ นำเงินมาชำระทำให้มียอดการจัดเก็บสูงขึ้น และเมื่อนำข้อมูลจำนวนผู้ที่ชำระภาษีแต่ละประเภทมาเปรียบเทียบจึงทำให้ทราบว่าจำนวนผู้มาชำระไม่ได้เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๆ หรือเพิ่มน้อยมาก ในขณะที่ลูกหนี้ค้างชำระยังมีอยู่

กระบวนการจัดเก็บภาษีนั้นมีหลายขั้นตอนขึ้นอยู่กับประเภทของภาษีนั้น ๆ เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจัดเก็บภาษีต้องมีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของภาษีแต่ละประเภทและต้องเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ต้องมีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและสร้างความพอใจให้กับผู้เสียภาษีจึงจะส่งผลให้สามารถจัดเก็บภาษีได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

ที่ผ่านมา เทศบาลตำบลยางครามมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไม่สม่ำเสมอ และถือได้ว่ามีระดับการพัฒนาที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีรายได้ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดเก็บภาษี ไม่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม อีกทั้งไม่มีการประชาสัมพันธ์การเสียภาษีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลและฐานภาษีของผู้เสียภาษี (แผนที่ภาษี) การขาดวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย (คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูล) ประกอบกับเทศบาลตำบลยางครามมีพื้นที่อาณาเขตกว้างถึง 78 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทั้งการเพิ่มขึ้นของอาคารบ้านเรือน ร้านค้าและสถานประกอบการต่าง ๆ อาจถูกละเลยไป เพราะเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจไม่ทั่วถึง ทำให้เทศบาลตำบลยางครามจัดเก็บภาษีได้น้อยลง

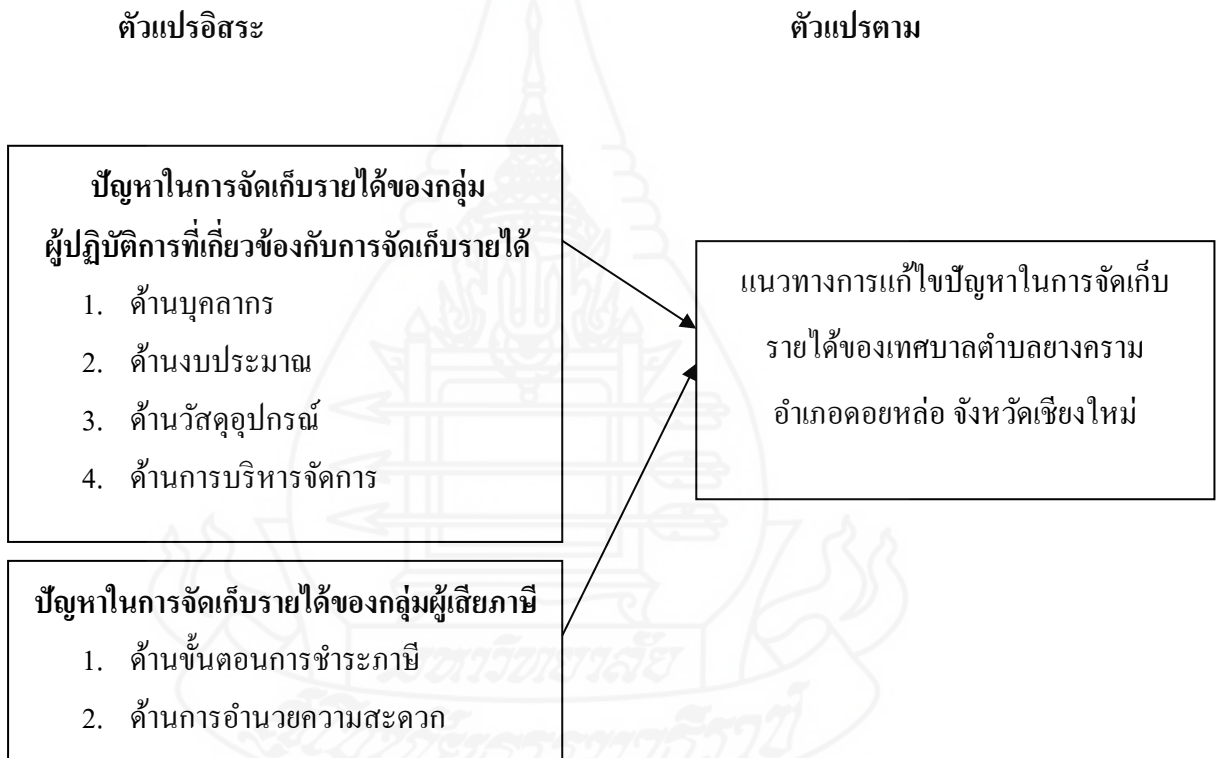
ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ รวมถึงศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม ซึ่งจะส่งผลให้เทศบาลสามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ มีขอบเขตของการศึกษาดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา: ศึกษาถึงกระบวนการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางครามว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไรในส่วนของกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ ซึ่งได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ ในส่วนของกลุ่มผู้เสียภาษี ได้แก่ ด้านขั้นตอนการชำระภาษี และด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการผู้เสียภาษี ตลอดจนเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม

ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ ได้แก่ หัวหน้ากองคลัง เจ้าหน้าที่การเงินการบัญชี และพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ รวม 4 คน
2. กลุ่มผู้เสียภาษี คือ ประชาชนผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 รายได้ของเทศบาล หมายถึง รายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

5.2 ปัญหาในการจัดเก็บรายได้ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุให้การดำเนินการหรือทำให้การบริการจัดเก็บภาษีไม่สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ ในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ 2) กลุ่มผู้เสียภาษี ในด้านขั้นตอนการชำระภาษี และด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการผู้เสียภาษี

5.3 การอำนวยความสะดวกในการให้บริการผู้เสียภาษี หมายถึง การอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ของเทศบาลที่ดำเนินการให้กับผู้เสียภาษี

5.4 ผู้เสียภาษี หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินในเขตเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นผู้มีหน้าที่ชำระภาษีให้แก่เทศบาล

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เทศบาลตำบลยางคราม ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการจัดเก็บรายได้ที่เกิดจากฝายปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ โดยเฉพาะในส่วนของด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ และการบริหารจัดการ และปัญหาที่เกิดจากฝายผู้เสียภาษีในส่วนที่เกี่ยวกับด้านขั้นตอนการจัดเก็บภาษี และด้านการอำนวยความสะดวก

6.2 เทศบาลตำบลยางคราม สามารถนำข้อมูลปัญหาและแนวทางในการจัดเก็บรายได้ดังกล่าวมาทำการสังเคราะห์ เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถนำเงินรายได้ไปพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบกฎหมายต่างๆ ตลอดจนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา “ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่” ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาษีอากร
2. ประเภทหลักการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น
3. สภาพทั่วไปของตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาษีอากร

1.1 ความหมายของภาษีอากร

ภาษีอากรมีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน ที่สำคัญได้แก่

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2552:165) ได้ให้ความหมายภาษีอากรว่ามีอยู่

2 แนวคิด คือ

1) แนวการบังคับจัดเก็บ “ภาษีอากร” คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากราษฎรและนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี

2) แนวของการเคลื่อนย้ายทรัพยากร “ภาษีอากร” คือ เงินได้ หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล ยกเว้นการกู้ยืม และการขายสินค้าหรือบริการในราคาทุนของรัฐบาล

พนมทินกร ณ อยุธยา (2532: 25-27) ได้ให้ความหมาย ภาษีอากร มีอยู่ 2 ความหมาย

คือ

1) ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชนและนำมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม โดยมีได้ให้ประโยชน์โดยตรงต่อผู้เสียภาษี สามารถสรุปสาระสำคัญตามความหมายนี้ได้ 4 ประการ คือ

(1) เป็น “สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บ” คำว่า “สิ่ง” ไม่จำเป็นต้องเป็นในรูปแบบเงินตราเสมอไป เช่น สิ่งของ แรงงาน หรือบริการก็ได้ ในอดีตอาจหมายถึงการเกณฑ์แรงงาน

(2) “บังคับจัดเก็บ” คือ ต้องมีลักษณะบังคับประชาชน ไม่มีสิทธิที่จะเลือก ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องชำระ แม้ว่าจะสมัครใจหรือไม่ก็ตาม

(3) “นำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม” รัฐบาลมุ่งจัดเก็บ และเอาไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม มิใช่เพื่อผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ

(4) “มิได้ให้ประโยชน์ตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี” ผู้เสียภาษีอาจได้รับประโยชน์ทางอ้อมหรืออาจเกิดขึ้นโดยตรง ขนาดของประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีได้รับก็ไม่จำเป็นต้องเท่ากับจำนวนภาษีที่ผู้เสียภาษีได้เสียไป

2) ภาษีอากร หมายถึงรายได้ หรือทรัพยากรที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล และไม่ก่อให้เกิดภาระในการชำระคืนของรัฐบาล สรุปลักษณะสำคัญตามความหมายนี้ได้ 3 ประเด็น คือ

(1) ภาษี คือ “รายได้ ทรัพยากร” ซึ่งอาจเป็นรูปของเงินตรา สินค้า หรือบริการก็ได้

(2) “ที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาล” ไม่ได้ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นในสังคม แต่เป็นเพียงการเคลื่อนย้ายเงิน โอน (Transfer of payment) ไม่ใช่รายได้ (Income) และไม่ได้เพิ่มผลผลิตให้สังคม

(3) การโอนรายได้จากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาลไม่ก่อให้เกิดภาระในการชำระคืนแก่ภาคเอกชน หรือไม่ใช่การกู้ที่รัฐบาลจะต้องมีการชำระคืน (ภาษี ไม่ใช่การกู้เงิน)

สมชัย ฤชุพันธุ์ (2533) ได้ให้ความหมายของภาษีอากร ดังนี้

นัยที่หนึ่ง ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชนและนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยมีมิได้ให้ประโยชน์ตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

“ภาษีอากร” เป็นสิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บ ในที่นี้เน้นคำว่า “สิ่ง” หมายความว่า การเก็บภาษีอากรนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นในรูปแบบเงินตราเสมอไป อาจเป็นในรูปแบบสิ่งของหรือบริการก็ได้ เช่น ในสมัยโบราณมีการเก็บภาษีรูปของผลผลิตที่ผลิตได้ หรือการเกณฑ์แรงงาน เป็นต้น

“บังคับจัดเก็บ” หมายความว่า ภาษีอากรจะต้องมีลักษณะบังคับ กล่าวคือ ไม่ใช่สิ่ง que ประชาชนผู้เสียภาษีจะเลือกได้ การเสียภาษีเป็นหน้าที่และเป็นเรื่องที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บเอาไม่ว่าผู้เสียจะสมัครใจหรือไม่

“นำไปใช้เพื่อประโยชน์สังคมโดยรวม” ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บไปนั้นมุ่งที่จะเอาไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม ไม่ใช่เพื่อผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ

“มิได้ให้ประโยชน์ตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี” หมายความว่า การเก็บภาษีนี้นั้นมิได้ให้ประโยชน์ตอบแทนโดยตรงต่อผู้เสียภาษี ผู้เสียภาษีอาจได้รับประโยชน์ทางอ้อม หรือประโยชน์อาจเกิดขึ้นโดยตรง โดยมีได้ตั้งใจ นอกจากนั้นแล้วขนาดของประโยชน์ที่ได้รับก็ไม่จำเป็นต้องเท่าเทียมกับจำนวนภาษีที่เสีย

นัยที่สอง ภาษีอากร หมายถึง รายได้หรือทรัพยากรที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาลและไม่ก่อให้เกิดภาระในการชำระคืนของรัฐบาล ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

“ภาษี” หมายถึง รายได้หรือทรัพยากร หมายความว่า ภาษีอาจเป็นรูปเงินตราหรือในรูปสินค้าหรือบริการก็ได้

“ภาษีเป็นรายได้หรือทรัพยากรที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาล” หมายความว่า การเก็บภาษีเป็นการเคลื่อนย้ายรายได้หรือทรัพยากรจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาล คือ การเก็บภาษีเป็นเพียงการเคลื่อนย้ายรายได้จากความครอบครองของเอกชนไปสู่ความครอบครองของรัฐบาลเท่านั้น สังคมมิได้มีสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น รายได้ของสังคมจึงมิได้เพิ่มขึ้น แม้รัฐบาลจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเก็บภาษี แต่เอกชนก็มีรายได้ลดลงเท่ากับรายได้ที่รัฐบาลเพิ่มขึ้น

“การเก็บภาษีนี้นั้น รัฐบาลไม่มีข้อผูกพันในการชำระคืน” หมายความว่า ไม่ใช่การกู้ เพราะการกูนี้นั้นเป็นการเคลื่อนย้ายรายได้หรือทรัพยากรกลับคืนสู่ภาคเอกชนไปสู่รัฐบาลเหมือนกัน แต่ก็ก่อให้เกิดภาระที่รัฐบาลจะต้องเคลื่อนย้ายรายได้หรือทรัพยากรกลับคืนสู่ภาคเอกชนเมื่อรัฐบาลชำระคืนให้เอกชน แต่การเก็บภาษีนี้นั้นรัฐบาลไม่ต้องชำระคืน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่าภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากราษฎร เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยมีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี ประชาชนทุกคนเป็นผู้รับผิดชอบในการเสียภาษี วัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินภาษีคือ นำไปใช้เพื่อสาธารณะหรือสังคมโดยรวม

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

การจัดเก็บภาษีอากรมีวัตถุประสงค์ 6 ประเด็น ได้แก่

1) ภาษีอากรเพื่อรายได้สำหรับการใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลมีความยืดหยุ่นในการจัดเก็บภาษีอากรเพิ่มได้เมื่อเศรษฐกิจดี ภาษีอากรที่สามารถทำรายได้นี้ เช่น ภาษีศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ

2) ภาษีอากรเพื่อการควบคุมการบังคับเรียกเก็บเงินส่วนหนึ่งจากประชาชน เป็นการจำกัดการบริโภค อุปโภค เช่น สินค้าฟุ่มเฟือย สินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น ภาษีสรรพสามิต

3) ภาษีอากรเพื่อการจัดสรรและการกระจายรายได้

(1) จัดเก็บอัตราสูงจากผู้มีรายได้มาก (แต่จะส่งผลเสียต่อความเต็มใจ และความกระตือรือร้นในการจัดหารายได้ของผู้เสียภาษี)

(2) เพื่อการจัดสรรและการแจกแจง ซึ่งทำได้ 3 ระดับ คือ

ก. ระหว่างระดับรายได้ จากผู้มั่งมีไปสู่ผู้ยากจน

ข. ระหว่างวัย จากผู้สุขภาพดีได้ทำงาน ไปสู่ผู้เจ็บป่วย ผู้ชราและเด็ก

ค. ระหว่างภูมิภาค จากท้องถิ่นมั่งมีไปสู่ผู้ยากจนไม่เจริญ

4) ภาษีอากรเพื่อชำระหนี้สินรัฐบาล เช่น กรณีรัฐบาลต้องกู้เงินเพื่อพัฒนาประเทศ ทำถนน ต้องเก็บจากผู้ได้รับประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมจากผู้ได้รับผลจากการพัฒนา

5) ภาษีอากรเพื่อเป็นเครื่องมือในนโยบายทางเศรษฐกิจ ในการจำกัดการลงทุนของธุรกิจบางประเภท เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ เช่น งดภาษีให้กับการลงทุนจากต่างชาติ ตั้งอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า

6) ภาษีอากรเพื่อเป็นเครื่องมือในนโยบายการคลังในภาวะต่างๆ เช่น

(1) ภาวะเงินเฟ้อ เพิ่มภาษี เพื่อดึงเงินจากประชาชน และลดอำนาจการซื้อ

(2) ภาวะเงินฝืด ลดภาษี เพื่อเพิ่มอำนาจการซื้อ ให้เงินหมุนเวียน

บุญชนะ อรรถการ (2516:38-39) ได้กล่าวถึง “ความมุ่งหมายในการเก็บภาษี” มีอยู่

3 ประการ คือ

1) เพื่อเก็บเป็นรายได้ (Revenue objective) เนื่องจากรัฐบาลจำเป็นต้องหารายได้เพื่อใช้ในกิจการด้านต่าง ๆ ซึ่งกิจการที่ว่าเป็นกิจการเพื่อส่วนรวม เช่น การสร้างถนน การใช้จ่ายด้านความมั่นคง ด้านการศึกษา เป็นต้น

2) เพื่อวางระเบียบหรือควบคุมความประพฤติของประชาชน (Sumptuary objective) หากรัฐบาลมีระบบการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี จะสามารถควบคุมการบริโภคของประชาชนได้ เช่น การเก็บภาษีจากสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยซึ่งมิได้จำเป็นต่อการครองชีพให้สูง ทำให้มีราคาแพงเพื่อป้องกันมิให้ประชาชนจับจ่ายใช้สอยเงินฟุ่มเฟือยจนเกินไป

3) เพื่อวางระเบียบ หรือรักษาระเบียบระดับรายได้ของประชาชน (Compensatory objective) ในกรณีที่ภาวะเศรษฐกิจผันผวน รัฐบาลจำเป็นต้องมีการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ

เช่น การกระตุ้นการจ้างงานในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำ หรือการป้องกันภาวะเงินเฟ้อด้วยมาตรการทางภาษี เป็นต้น

1.3 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับภาษี

ลักษณะของระบบภาษีที่ดี (Tax criteria) หรือคุณสมบัติที่ต้องการในระบบภาษีที่จะช่วยให้ระบบภาษีและภาษีแต่ละชนิดเป็นที่ยอมรับของผู้ที่ถูกผลกระทบด้วยภาษีเหล่านั้นและเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการจัดเก็บ สามารถช่วยรัฐบาลให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด เกณฑ์ภาษีดังกล่าวประกอบด้วย 3 ประการ คือ (ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์, 2550: 136-137)

1. ความเป็นธรรม (Equity) จะต้องยึดหลักว่าผู้ที่มีรายได้มากควรจะต้องเสียภาษีมาก คนมีรายได้น้อยควรเสียภาษีน้อยตามกำลังความสามารถในการชำระภาษีของแต่ละคน ไม่ควรมีการให้อภิสิทธิ์โดยการยกเว้นภาษี หรือลดภาษี ให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ

2. ความเป็นกลาง (Neutrality) ภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บจะต้องมีลักษณะเป็นกลางในทางเศรษฐกิจให้มากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้กลไกตลาดสามารถทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความเข้าใจง่าย (Simplicity) ในการชำระภาษีแต่ละประเภท ต้องมีการกำหนดวิธีการ เวลา และสถานที่ที่ต้องเสียภาษี เช่น เงินได้ประเภทใด เสียภาษีอย่างไร ช่องทางการชำระภาษี สามารถยื่นแบบรายการผ่านอินเทอร์เน็ต ชำระผ่านที่ทำการไปรษณีย์ ธนาคาร หรือร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น

Adam Smith ได้วางหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักทฤษฎีโดยทั่วไป สรุปได้ดังนี้ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2552:183-186)

1) หลักของความแน่นอน (Certainty) การบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพนั้น กฎหมายที่ใช้ในการเก็บภาษีทุกประเภทจะต้องมีความแน่นอนและเป็นที่ยึดมั่นแก่ผู้เสียภาษีทุกคน กล่าวคือ ภาษีทุกประเภทที่จะจัดเก็บนั้นจะต้องเป็นที่ยึดมั่นและมีความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี ตลอดจนวันเวลาและวิธีการที่จัดเก็บภาษีนั้น

2) หลักของการประหยัด (Low compliance and collection costs) ระบบของการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีนั้น ภาษีอากรแต่ละประเภทที่จัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีต่ำที่สุดด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ทั้งภาระข้อยุ่งยากในการเสียภาษีและค่าใช้จ่ายในการบริหารการจัดเก็บนั้นมิได้ก่ออะไรเพิ่มขึ้นแก่ผลผลิตประชาชาติ หากแต่เป็นการก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรของสังคมไปในทางที่สูญเปล่า

3) หลักของความเสมอภาค (Equity) การจัดเก็บภาษีที่ดินนั้นจะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคในหมู่ผู้เสียภาษีทุกคน หลักความยุติธรรมในการเก็บภาษีนั้นเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดี การพิจารณาความเป็นธรรมนั้น เราจะต้องพิจารณาทั้งความเป็นธรรมเกี่ยวกับภาษีที่จะจัดเก็บและความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีนั้น

4) หลักของการยอมรับ (Acceptability) การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทจะทำได้ง่ายขึ้น ถ้าหากประชาชนให้ความร่วมมือในการเสียภาษี อย่างไรก็ตามการที่ประชาชนจะยินดีให้ความร่วมมือในการเสียภาษีนั้น ภาษีอากรทุกชนิดที่จะจัดเก็บจากประชาชนจะต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ด้วย

5) หลักของการเป็นไปได้ทางปฏิบัติ (Enforceability) ในระบบภาษีที่ดินนั้นภาษีอากรทุกประเภทที่จะจัดเก็บจะต้องสามารถทำการบริหารการจัดเก็บอย่างได้ผลในทางปฏิบัติ ภาษีอากรบางอย่างแม้จะมีเหตุผลดีในทางทฤษฎี แต่ในทางปฏิบัติการจัดเก็บเป็นไปได้ยาก ภาษีนั้นจะถือเป็นภาษีที่ดีไม่ได้ ตัวอย่างเช่น ภาษีการค้าปลีก (Retail sales taxes) หรือภาษีการใช้จ่าย (Expenditure taxes) นั้น เป็นภาษีที่ดีในทางทฤษฎี แต่สำหรับประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนานั้นจะไม่สามารถเก็บภาษีดังกล่าวอย่างได้ผลในทางปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะขาดระบบการจดบันทึกและการตรวจสอบการเก็บภาษีที่ดีพอ ในกรณีเช่นนี้ภาษีดังกล่าวก็จะถือว่าเป็นภาษีที่ดีสำหรับประเทศนั้นไม่ได้

6) หลักของการทำรายได้ (Productivity) ภาษีที่ดีสำหรับรัฐบาลนั้น ควรเป็นภาษีที่สามารถทำรายได้ให้แก่รัฐบาลเป็นอย่างดีด้วย กล่าวคือเป็นภาษีที่มีฐานใหญ่และฐานของภาษีขยายตัวได้รวดเร็วตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งจะทำให้รัฐบาลได้รับรายได้จากภาษีอากรนั้นได้มากโดยไม่ต้องเพิ่มอัตราการจัดเก็บภาษีนั้น

7) หลักของการยืดหยุ่น (Flexibility) ภาษีที่ดินนั้นควรที่จะเป็นภาษีที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่าย ตัวอย่างเช่น การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระบบก้าวหน้าในขณะที่เศรษฐกิจกำลังขยายตัว รายได้ของประชากรจะเพิ่มขึ้น แต่อัตรากำไรที่จัดเก็บจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่ารายได้เพิ่มขึ้น ภาษีที่จะเก็บนั้นจะไปลดอัตรากำไรเพิ่มขึ้นของรายได้ของประชาชนซึ่งจะช่วยลดแรงกดดันของเงินเฟ้อได้มาก ในกรณีตรงกันข้าม ในขณะที่เศรษฐกิจซบเซา รายได้ของประชาชนลดลง อัตรากำไรที่เก็บจะลดลงในอัตราที่เร็วกว่ารายได้ที่แสดง ซึ่งจะช่วยลดความเดือดร้อนของผู้เสียภาษีและพอจะลดความซบเซาของเศรษฐกิจได้

2. ประเภทหลักการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น

ภาษีท้องถิ่น (Local tax) หมายถึง เงิน ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเป็นรายได้ของตนเอง และนำรายได้นี้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า รวมทั้งนำไปจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้กับประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ต่อไปจะอธิบายหลักการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นแต่ละประเภทพอสังเขป

2.1 หลักการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น โรงเรือน หมายความว่า บ้าน ตึกแถว อาคาร ร้านค้า สำนักงาน บริษัท ธนาคาร โรงแรม โรงภาพยนตร์ โรงพยาบาล โรงเรียน แพลต อพาร์ตเมนต์ คอนโดมิเนียม หอพัก สนามม้า สนามมวย คลังสินค้า เรือนแพ ฯลฯ สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างอื่น ที่ก่อสร้างติดที่ดินถาวร เช่น ท่าเรือ สะพาน อ่างเก็บน้ำ คานเรือ ด้งเก็บน้ำขนาดใหญ่ ที่ก่อสร้างติดที่ดินถาวร ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่องกับ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หมายความว่า ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่องกับ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น และบริเวณต่อเนื่องซึ่งใช้ด้วยกันกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ที่ดิน หมายความว่า รวมถึง ทางน้ำ บ่อน้ำ สระน้ำ ด้วย

ดังนั้นลักษณะของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโรงเรือนและที่ดินก็คือ ทรัพย์สินต่าง ๆ ได้หาผลประโยชน์ตอบแทน นอกเหนือจากการอยู่อาศัยของตนเองโดยปกติ หรือให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะมียกค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี ได้แก่ อาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ กับที่ดินต่อเนื่องซึ่งใช้ปลูกสร้างอาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ รวมถึงบริเวณที่ต่อเนื่องกันซึ่งตามปกติใช้ประโยชน์ไปด้วยกันกับอาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ซึ่งเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้นำทรัพย์สินดังกล่าวออกหาผลประโยชน์ตอบแทนนอกเหนือจากการอยู่อาศัยของตนเองโดยปกติ หรือให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะมียกค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม ทรัพย์สินแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

- (1) โรงเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ
- (2) ที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นที่ดินซึ่งใช้เป็นที่ปลูกสร้างโรงเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ และที่ดินอันเป็นบริเวณต่อเนื่องกันซึ่งตามปกติ ใช้ประโยชน์ไปด้วยกันกับโรงเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ

ทรัพย์สินที่ได้รับยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้แก่

- (1) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน
- (2) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ และทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการรถไฟโดยตรง
- (3) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำกิจการอันมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา
- (4) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียวหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์
- (5) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปีและเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่ นอกจากคนเฝ้าใน โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง อย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน
- (6) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าซื้ออาศัยอยู่เองโดยมิได้ใช้เป็นที่พักอาศัยหรือประกอบการอุตสาหกรรม หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2535 ยกเว้นพื้นที่อ่างเก็บน้ำเขื่อนต่างๆ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ซึ่งเป็นที่ต่อเนื่อง

2.1.1 การขอลดหย่อนภาษี

การขอลดหย่อนภาษี การขอยกเว้น การงดเว้น การขอลดภาษี การขอลดค่าภาษี จะทำได้ดังกรณีต่อไปนี้

- 1) ถ้าโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ถูกรื้อถอนหรือทำลาย ให้ลดยอดค่ารายปีของทรัพย์สินนั้นตามส่วนที่ถูกทำลาย ตลอดเวลาที่ยังไม่ได้ทำขึ้น แต่ในเวลานั้นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ นั้นต้องเป็นที่ซึ่งยังใช้ไม่ได้
- 2) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งทำขึ้นในระหว่างปีนั้น ให้ถือเอาเวลาซึ่งโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ นั้นได้มีขึ้นและสำเร็จ จนควรเข้าอยู่ได้แล้วเท่านั้นมาเป็นเกณฑ์คำนวณค่ารายปี
- 3) ถ้าเจ้าของโรงเรือนใดติดตั้งส่วนควบที่สำคัญที่มีลักษณะเป็นเครื่องจักรกล เครื่องกระทำหรือเครื่องกำเนิดสินค้าเพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรมบางอย่าง เช่น โรงสี โรงเลื่อย ฯลฯ ขึ้นในโรงเรือนนั้น ๆ ในการประเมินให้ลดค่ารายปีลงเหลือหนึ่งในสามของค่ารายปีของทรัพย์สินนั้น รวมทั้งส่วนควบดังกล่าว แล้วด้วย
- 4) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ได้รับความเสียหายเพราะโรงเรือนว่างลงหรือชำรุดจึงจำเป็นต้องซ่อมแซมส่วนสำคัญ เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น

มีสิทธิขอลดภาษีได้ ทั้งนี้เป็นไปตามดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะลดค่าภาษีตามส่วนที่เสียหายหรือปลดภาษีทั้งหมดก็ได้

5) ถ้าเจ้าของโรงเรือนมีเหตุเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินในปีที่ผ่านมายอมได้รับการยกเว้น งดเว้น ปลดภาษี หรือลดค่าภาษี แล้วแต่กรณี

2.1.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือ “ผู้รับประเมิน” ซึ่งหมายถึง เจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี เว้นแต่ถ้าที่ดินและอาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เป็นคนละเจ้าของกันให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ในอาคารโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี

2.1.3 กำหนดระยะเวลาให้ยื่นแบบแสดงรายการ

ผู้รับประเมินยื่นแบบแจ้งรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ภ.ร.ด.2) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

2.1.4 ฐานภาษี

ฐานภาษีคือ ค่ารายปีของทรัพย์สินซึ่งหมายถึง จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เข้าได้ในปีหนึ่ง ๆ

ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นให้เช่าและค่าเช่านั้นเป็นจำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เข้าได้ให้ถือค่าเช่านั้นเป็นค่ารายปี

แต่ถ้ามีกรณีที่เหมาะสมจะให้พิจารณาได้ว่าค่าเช่านั้นมีใช้จำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เข้าได้ หรือกรณีที่ไม่มีการเช่า เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเองหรือด้วยเหตุอื่น ๆ ให้พิจารณากำหนดค่ารายปีโดยเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินที่ให้เช่าที่มีลักษณะ ขนาด พื้นที่ ทำเลที่ตั้งและบริการสาธารณะซึ่งทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์คล้ายคลึงกัน

2.1.5 อัตราภาษี

อัตราภาษีให้เสียในอัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี

1) ขั้นตอนการยื่นเสียภาษี

การยื่นแบบพิมพ์ให้ผู้รับประเมินขอรับแบบ ภ.ร.ด.2 ได้ที่สำนักงานเขตของหน่วยราชการตามท้องที่นั้น ๆ โดยกรอกรายการในแบบ ภ.ร.ด.2 ตามความเป็นจริงให้ครบถ้วน รับรองความถูกต้องของข้อความดังกล่าว พร้อมทั้งลงลายมือชื่อ วันที่ เดือน ปี กำกับไว้แล้วส่งคืนไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ ณ สำนักงานเขตที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ การส่งแบบพิมพ์ จะนำส่งด้วยตนเอง มอบหมายให้ผู้อื่น ไปส่งแทน หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ (ให้ถือวันที่ส่งทางไปรษณีย์เป็นวันยื่นแบบพิมพ์)

2) เอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการยื่นแบบ

(1) กรณี โรงเรือนรายใหม่: เจ้าของกรรมสิทธิ์โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่ยังไม่เคยยื่นแบบเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินมาก่อน ยื่นแบบเสียภาษีภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีถัดจากปีที่ได้มีการใช้ประโยชน์ในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น โดยยื่นแบบ ภ.ร.ด.2 ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ พร้อมสำเนาหลักฐานประกอบการพิจารณาได้แก่

- ก. โฉนดที่ดินที่ปลูกสร้างโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น
- ข. หนังสือสัญญาขาย หรือสัญญาให้ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง
- ค. ใบอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคาร ใบอนุญาตให้ใช้อาคาร
- ง. ใบให้เลขหมายประจำบ้าน
- จ. สำเนาทะเบียนบ้านของเจ้าของโรงเรือน สำเนาทะเบียนบ้านของโรงเรือนที่พิกัดภาษี
- ฉ. บัตรประจำตัวประชาชน/บัตรข้าราชการ/บัตรพนักงานรัฐวิสาหกิจ/บัตรประจำตัวผู้เสียภาษี
- ช. หลักฐานการเปิดดำเนินกิจการ เช่น หนังสือรับรองการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท/ ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม / ทะเบียนพาณิชย์
- ซ. สำเนางบการเงิน (กรณีเป็นนิติบุคคล)
- ฅ. หลักฐานของสรรพากร เช่น ภ.พ.01 ภ.พ.09 ภ.พ.20
- ญ. ใบอนุญาตตั้งและ/หรือประกอบกิจการโรงงาน
- ฎ. ใบอนุญาตติดตั้งเครื่องจักร
- ฏ. ใบอนุญาตของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล
- ฐ. ใบเสร็จค่าติดตั้งมิเตอร์น้ำประปา / ไฟฟ้า
- ฑ. สัญญาเช่าโรงเรือนที่พิกัดภาษี
- ฒ. หนังสือมอบอำนาจ (กรณีไม่สามารถยื่นแบบได้ด้วยตนเอง พร้อมติดอากรแสตมป์ตามกฎหมาย)
- ณ. หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์โรงเรือนที่พิกัดภาษี

หมายเหตุ ให้ผู้รับประเมิน หรือเจ้าของโรงเรือนถ่ายสำเนาหลักฐาน เอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น พร้อมลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับทุกฉบับ

(2) กรณีโรงเรือนรายเก่า: เจ้าของกรรมสิทธิ์โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างยื่นแบบ ภ.ร.ด.2 ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี พร้อมใบเสร็จรับเงินการเสียภาษีครั้งสุดท้าย (ถ้ามี) กรณีเจ้าของเป็นนิติบุคคลให้แนบหนังสือรับรองการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท พร้อมการยื่นแบบ ภ.ร.ด.2

2.1.6 การชำระภาษี

ผู้รับประเมินได้รับใบแจ้งรายการประเมิน (ภ.ร.ด.8) ให้ชำระเงินภายใน 30 วัน นับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับใบแจ้งการประเมิน โดยชำระภาษีได้ที่สำนักงานเขตท้องที่ที่ซึ่งโรงเรือนนั้นตั้งอยู่ การชำระภาษีจะชำระโดยการส่งธนาคัด ตัวแลกเงินของธนาคารหรือเช็คที่ธนาคารรับรองทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ และให้ถือว่าวันส่งทางไปรษณีย์เป็นวันรับชำระภาษี

2.1.7 การขอผ่อนชำระภาษี

ผู้มีสิทธิขอผ่อนชำระภาษีได้ 3 งวด โดยไม่เสียเงินเพิ่มมีเงื่อนไข ดังนี้

- 1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี จะขอผ่อนชำระค่าภาษีได้ โดยวงเงินค่าภาษีที่จะขอผ่อนชำระนั้น จะต้องมีจำนวนเงินค่าภาษีตั้งแต่ 9,000 บาทขึ้นไป
- 2) ได้ยื่นแบบพิมพ์เพื่อแจ้งรายการทรัพย์สินต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีนั้น
- 3) ได้แจ้งความจำนงขอผ่อนชำระค่าภาษีเป็นหนังสือต่อพนักงานเก็บภาษีภายใน 30 วันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

2.1.8 การเสียเงินเพิ่ม

เงินค่าภาษีค้างชำระให้เพิ่มจำนวนดังอัตราต่อไปนี้

- 1) ถ้าชำระไม่เกินหนึ่งเดือนนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน ให้เพิ่มร้อยละ 2.5 ของค่าภาษีที่ค้าง
 - 2) ถ้าเกินหนึ่งเดือนแต่ไม่เกินสองเดือน ให้เพิ่มร้อยละ 5 ของค่าภาษีที่ค้าง
 - 3) ถ้าเกินสองเดือนแต่ไม่เกินสามเดือน ให้เพิ่มร้อยละ 7.5 ของค่าภาษีที่ค้าง
 - 4) ถ้าเกินสามเดือนแต่ไม่เกินสี่เดือน ให้เพิ่มร้อยละ 10 ของค่าภาษีที่ค้าง
- ถ้ามิได้มีการชำระค่าภาษีและเงินเพิ่มภายในสี่เดือน ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ยึด อายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ซึ่งค้างชำระค่าภาษีได้

ถ้าค่าภาษีค้างอยู่และมีได้ชำระขณะเมื่อทรัพย์สินได้โอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นของเจ้าของใหม่โดยเหตุใด ๆ ก็ตาม เจ้าของเก่าและเจ้าของใหม่เป็นลูกหนี้ค่าภาษีนี้นั้นร่วมกัน

2.1.9 การอุทธรณ์ภาษี

เมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีหรือเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ได้รับแจ้งการประเมินแล้วไม่พอใจในการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเห็นว่าค่าภาษีสูงเกินไป หรือประเมินไม่ถูกต้อง ก็มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ โดยกรอกในแบบพิมพ์ ภ.ร.ด. 9 และยื่นแบบดังกล่าว ณ สำนักงานเขตท้องที่ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน หากพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว ผู้รับประเมินหมดสิทธิที่จะขอให้พิจารณาการประเมินใหม่และไม่มีสิทธินำคดีสู่ศาล เว้นแต่ในปัญหาข้อกฎหมายซึ่งอ้างว่าเป็นเหตุหมดสิทธินั้น

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเป็นประการใดจะแจ้งคำชี้ขาดไปยังผู้ยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษร หากผู้รับประเมินยังไม่เห็นด้วยหรือไม่พอใจในคำชี้ขาดดังกล่าว ย่อมมีสิทธินำคดีสู่ศาลเพื่อแสดงให้ศาลเห็นว่า การประเมินไม่ถูกต้อง และขอให้ศาลเพิกถอนการประเมินนั้นเสีย แต่ต้องทำภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันรับแจ้งคำชี้ขาด และการยื่นฟ้องต้องเป็นที่พอใจศาลว่า ผู้รับประเมินได้ชำระค่าภาษีทั้งสิ้นซึ่งถึงกำหนดชำระหรือจะถึงกำหนดชำระระหว่างคดียังอยู่ในศาล

2.1.10 การขอคืนเงินค่าภาษี

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้มีการลดจำนวนเงินที่ประเมินไว้ ให้ยื่นคำขอรับเงินคืนได้ที่สำนักงานเขตท้องที่ โดยแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงิน ประกอบด้วยกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลดค่าภาษี ศาลจะพิพากษาคืนเงินส่วนที่ลดนั้นให้ภายใน 3 เดือน

2.1.11 บทกำหนดโทษ

1) ผู้รับประเมิน ผู้เช่า หรือผู้ครอบทรัพย์สินกรอกรายการในแบบพิมพ์ตามความเป็นจริง ตามความรู้เห็นของตนให้ครบถ้วน และรับรองความถูกต้องของข้อความ ดังกล่าวพร้อมทั้งลงวันที่ เดือน ปี และลงลายมือชื่อของตนกำกับไว้ แล้วส่งคืนไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ การส่งแบบพิมพ์จะนำส่งด้วยตนเอง มอบหมายให้ผู้อื่นไปส่งแทน หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ หากผู้ใดละเลยไม่แสดงข้อความข้างต้น เว้นแต่จะเป็นด้วยเหตุสุดวิสัย ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

2) ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือจงใจละเลยไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งรายการเพิ่มเติมรายละเอียดยิ่งขึ้นเมื่อเรียกร้อง ไม่นำพยานหลักฐานมาแสดง หรือไม่ตอบคำถามเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซักถาม (ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่มิได้รับคำตอบจากผู้รับประเมินภายในสิบวัน หรือได้รับคำตอบอันไม่เพียงพอ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกหมายเรียกผู้รับประเมินมา ณ สถานที่ซึ่งเห็นสมควร และให้นำพยานหลักฐานในเรื่องอสังหาริมทรัพย์นั้นมา

แสดง กับให้มีอำนาจซักถามผู้รับประเมินในเรื่องใบแจ้งรายการนั้น) ผู้ยื่นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท

3) ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือจงใจยื่นข้อความเท็จ หรือให้ถ้อยคำเท็จหรือตอบคำถามด้วยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดง เพื่อหลีกเลี่ยงหรือจัดหาทางให้ผู้อื่นหลีกเลี่ยงการคำนวณค่ารายปีแห่งทรัพย์สินของตนตามที่ควร หรือ

4) ผู้ใดโดยความเท็จ โดยเจตนาละเลย โดยฉ้อโกง โดยอุบาย โดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดทั้งสิ้นที่จะหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการคำนวณค่ารายปีแห่งทรัพย์สินของตนตามที่ควร ผู้ยื่นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.2 หลักการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่

ภาษีบำรุงท้องที่ หมายถึงภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของที่ดิน ตามราคาปานกลางที่ดิน และตามบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่ ที่ดินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่ ที่ดินที่เป็นของบุคคลหรือคณะบุคคล ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือสิทธิครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน ที่ดินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่ พื้นที่ดิน และพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย โดยไม่เป็นที่ดินที่เจ้าของที่ดินได้รับการยกเว้นภาษีหรืออยู่ในเกณฑ์ลดหย่อน

ดังนั้นลักษณะของที่ดินที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ คือ ที่ดินทุกประเภทไม่ว่าจะมีเอกสารสิทธิ์ หรือไม่มีเอกสารสิทธิ์ เป็นที่ว่างเปล่าหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่หรือไม่ และไม่ว่าจะใช้เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรืออยู่อาศัย ให้ผู้อื่นเช่า หรือใช้ประโยชน์เองก็ตาม ที่ดินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่นั้น นอกจากพื้นที่ที่ดินทั่ว ๆ ไปแล้ว ยังหมายความรวมถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาและแม่น้ำด้วย

ที่ดินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่

- (1) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งพระราชวังอันเป็นส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (2) ที่ดินที่เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินของรัฐที่ใช้ในกิจการของรัฐหรือสาธารณะ โดยมีได้หาผลประโยชน์
- (3) ที่ดินของราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้ในกิจการของราชการส่วนท้องถิ่นหรือสาธารณะ โดยมีได้หาผลประโยชน์
- (4) ที่ดินที่ใช้เฉพาะการพยาบาลสาธารณะ การศึกษา หรือการกุศลสาธารณะ
- (5) ที่ดินที่ใช้เฉพาะศาสนกิจศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของวัดไม่ว่าจะใช้ประกอบศาสนกิจศาสนาใดศาสนาหนึ่งหรือไม่ หรือที่ศาลเจ้า โดยมีได้หาผลประโยชน์

(6) ที่ดินที่ใช้เป็นสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ โดยมีได้รับประโยชน์ตอบแทน

(7) ที่ดินที่ใช้ในการรถไฟ การประปา การไฟฟ้า หรือการทำเรือของรัฐ หรือที่ใช้เป็นสนามบินของรัฐ

(8) ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรียนที่ต้องเสียภาษีโรงเรียนและที่ดินอยู่แล้ว

(9) ที่ดินของเอกชนเฉพาะส่วนที่เจ้าของที่ดินยินยอมให้ทางราชการจัดใช้เพื่อสาธารณประโยชน์โดยเจ้าของที่ดินมิได้ใช้หรือหาผลประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนนั้น

(10) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการขององค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนาญพิเศษของสหประชาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ในเมื่อประเทศไทยมีข้อผูกพันให้ยกเว้นตามอนุสัญญาหรือความตกลง

(11) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการของสถานทูต หรือสถานกงสุล ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน

(12) ที่ดินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.2.1 การยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี

เจ้าของที่ดินซึ่งมีหน้าที่ต้องเสียภาษี ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี (ภ.บ.ท.5) ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกรอบระยะเวลา 4 ปี กรณีบุคคลใดเป็นเจ้าของที่ดินขึ้นใหม่ หรือจำนวนเนื้อที่ดินเดิมเปลี่ยนแปลงให้เจ้าของที่ดิน ยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน ภายใน 30 วัน นับถัดจากวันที่เป็นเจ้าของที่ดินขึ้นใหม่ หรือจำนวนเนื้อที่ดินได้มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของที่ดินในวันที่ 1 มกราคมของปีใด มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับปีนั้นและชำระได้ไม่เกินวันที่ 30 เมษายนของทุกปี และรอบระยะเวลา 4 ปีให้ยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.5) ณ สำนักงานเขตท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ภายในเดือนมกราคมของปีแรกที่มีการตีราคาปานกลางของที่ดิน

2.2.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือ เจ้าของที่ดิน ซึ่งเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน เช่น ผู้เช่าที่ดินของรัฐ ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ 1 มกราคมของปีใด มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับปีนั้น สถานที่ติดต่อเพื่อเสียภาษีบำรุงท้องที่ ดังนี้

- 1) ที่ดินในเขตเทศบาลไปเสียที่สำนักงานเทศบาล
- 2) ที่ดินนอกเขตเทศบาลไปเสียที่ว่าการอำเภอ
- 3) ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครไปเสียที่สำนักงานเขต

2.2.3 ฐานภาษีและอัตราภาษี

ฐานภาษี คือ ราคาปานกลางที่ดินตามบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่ท้ายพระราชบัญญัติ ที่ดินที่ใช้ประกอบกิจกรรมเฉพาะประเภทไม้ล้มลุกให้เสียกึ่งอัตรา แต่ถ้าเจ้าของที่ดินประกอบกิจกรรมประเภทไม้ล้มลุกนั้นด้วยตนเองให้เสียอย่างสูงไม่เกินไร่ละ 5 บาท และที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพของที่ดินให้เสียเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่า

2.2.4 การลดหย่อนภาษี

ที่ดินนอกเขตเทศบาลหรือเขตสุขาภิบาลให้ลดหย่อนได้ไม่เกิน 5 ไร่ แต่จะน้อยกว่า 3 ไร่ ไม่ได้ ที่ดินที่มีสิ่งปลูกสร้างและสิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นสถานการค้าหรือให้เช่า ไม่ได้รับการลดหย่อนสำหรับส่วนของที่ดินที่มีสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นสถานการค้าหรือให้เช่านั้น บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงเดียวหรือหลายแปลงที่อยู่ในจังหวัดเดียวกันและใช้ที่ดินนั้นเป็นที่อยู่อาศัยของตน เป็นที่เลี้ยงสัตว์ของตน หรือประกอบกิจกรรมของตนให้ลดหย่อนไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ลดหย่อนได้ ดังนี้

- (ก) ในท้องที่ที่มีชุมชนหนาแน่นมากให้ลดหย่อนหนึ่งร้อยตารางวา
- (ข) ในท้องที่ที่มีชุมชนหนาแน่นปานกลางให้ลดหย่อนหนึ่งไร่
- (ค) ในท้องที่ชนบท ให้ลดหย่อนห้าไร่

ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

ท้องที่ใดจะเป็นท้องที่ตาม (ก) (ข) หรือ (ค) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ดินที่มีสิ่งปลูกสร้าง และใช้สิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นสถานการค้าหรือให้เช่าไม่ได้รับการลดหย่อนสำหรับส่วนของที่ดินที่มีสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นสถานการค้าหรือให้เช่านั้น ในกรณีที่บุคคลธรรมดาหลายคนเป็นเจ้าของที่ดินร่วมกัน ให้ได้รับการลดหย่อนรวมกันตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

การลดหย่อนตามหลักเกณฑ์ในมาตรานี้ ให้ได้รับการลดหย่อนสำหรับที่ดินที่อยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งแต่จังหวัดเดียว

ที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก ถ้าในปีล่วงมาแล้วการเพาะปลูกในบริเวณนั้นเสียหายมากผิดปกติ หรือทำการเพาะปลูกไม่ได้ด้วยเหตุอันพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้โดยทั่วไป ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจพิจารณายกเว้นหรือลดภาษีบำรุงท้องที่ให้ได้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดที่ดินที่ใช้เป็นสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ โดยรับประโยชน์ตอบแทน อาจได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ได้เฉพาะที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

2) การไม่ยื่นแบบและชำระภาษีภายในกำหนด

กรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ยื่นแบบภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จะต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 10 ของจำนวนเงินค่าภาษี กรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดจะต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 2 ต่อเดือนของจำนวนเงินค่าภาษี

3) ขั้นตอนการยื่นเสียภาษีบำรุงท้องที่

การยื่นแบบพิมพ์ ยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.5) ภายในเดือนมกราคม ทุก ๆ 4 ปี หากไม่ยื่นภายในกำหนด เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของภาษีที่ต้องชำระยื่นชำระภาษีภายในเดือนเมษายนของทุกปี หากไม่ยื่นชำระภายในกำหนดต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 2 ต่อเดือนของภาษีที่ต้องชำระ หลักฐานที่ต้องนำไปแสดงและยื่นเพื่อเสียภาษี มีดังนี้

- (1) หลักฐานที่แสดงถึงการเป็นเจ้าของที่ดิน เช่น โฉนด หรือ น.ส. 3
- (2) ใบเสร็จที่ชำระไว้ครั้งสุดท้าย (ถ้ามี)
- (3) บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าของที่ดิน กรณีเจ้าของที่ดินไม่สามารถไปด้วยตนเองได้ ให้ทำหนังสือมอบหมายให้บุคคลอื่นไปดำเนินการแทนก็ได้ โดยผู้แทนต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนและหลักฐานดังกล่าวข้างต้นไปด้วย

4) แบบแสดงรายการที่ดิน (แบบ ภ.บ.ท.5) เงินเพิ่ม ให้เจ้าของที่ดินเสียเงินเพิ่มนอกจากเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ในกรณีและอัตราดังนี้

(1) ไม่ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ เว้นแต่กรณีที่เจ้าของที่ดินได้ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินก่อนที่เจ้าพนักงานประเมินจะได้แจ้งให้ทราบถึงการละเว่นั้น ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 5 ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่

(2) ยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน โดยไม่ถูกต้องทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ลดน้อยลง ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของภาษีบำรุงท้องที่ประเมินเพิ่มเติม เว้นแต่กรณีที่เจ้าของที่ดินได้มาขอแก้ไขแบบแสดงรายการที่ดินให้ถูกต้องก่อนที่เจ้าพนักงานประเมินแจ้งการประเมิน

(3) ชี้เขตแจ้งจำนวนเนื้อที่ดินไม่ถูกต้องต่อเจ้าพนักงานสำรวจ โดยทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ลดน้อยลง ให้เสียเงินเพิ่มอีกหนึ่งเท่าของภาษีบำรุงท้องที่ที่ประเมินเพิ่มเติม

(4) ไม่ชำระภาษีบำรุงท้องที่ภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 24 ต่อปีของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน ทั้งนี้ไม่ให้ นำ

เงินเพิ่มตาม (1) (2) หรือ (3) มาคำนวณเพื่อเสียเงินเพิ่มตาม (4) ด้วยเงินเพิ่มให้ถือว่าเป็นภาษีบำรุงท้องที่

2.2.5 การชำระภาษี

1) ในปีแรกที่มีการตีราคาปานกลางของที่ดิน ให้ยื่นหลักฐานการแจ้งการประเมิน (ภ.บ.ท.9) พร้อมชำระเงินภายในเดือนเมษายน กรณีได้รับแจ้งการประเมินหลังเดือนมีนาคมให้ชำระภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

2) กรณีอื่นๆ ให้ชำระภายในเดือนเมษายนของทุกปี

2.2.6 การขอผ่อนชำระภาษี

ถ้าภาษีบำรุงท้องที่ที่ต้องชำระมีจำนวนตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะขอผ่อนชำระเป็นสามงวดๆ ละ เท่า ๆ กันก็ได้ โดยแจ้งความจำนงเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนครบกำหนดเวลาชำระภาษี และให้ชำระงวดที่หนึ่งก่อนครบกำหนดเวลาชำระภาษี งวดที่สองภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันสุดท้ายที่ต้องชำระงวดที่หนึ่ง งวดที่สามภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันสุดท้ายที่ต้องชำระงวดที่สอง

2.2.7 การขอคืนเงินค่าภาษี

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลให้มีการลดจำนวนเงินที่ได้ประเมินไว้ให้แจ้งผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบโดยเร็ว เพื่อมาขอรับเงินคืนโดยยื่นคำร้องขอคืนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ใดเสียภาษีบำรุงท้องที่โดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียเกินกว่าที่ควรต้องเสีย ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินคืนโดยยื่นคำร้องขอคืนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้เสียภาษี

2.2.8 การเร่งรัดภาษีค้างชำระ

ภาษีบำรุงท้องที่จำนวนใดที่เจ้าพนักงานประเมินได้แจ้งหรือประกาศการประเมินแล้ว ถ้ามิได้ชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือเป็นภาษีบำรุงท้องที่ค้างชำระ ซึ่งทรัพย์สินของผู้ค้างชำระ อาจถูกยึดอายัดหรือขายทอดตลาด เพื่อนำเงินมาชำระภาษีบำรุงท้องที่ค้างชำระ

2.2.9 การอุทธรณ์

เจ้าของที่ดินมีสิทธิอุทธรณ์ได้ 2 กรณี คือกรณีไม่เห็นพ้องด้วยกับราคาปานกลางของที่ดิน และกรณีที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษีบำรุงท้องที่แล้วเห็นว่า การประเมินนั้นไม่ถูกต้อง การยื่นอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานประเมินภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

1) ในกรณีที่เจ้าของที่ดินไม่เห็นพ้องด้วยการตีราคาปานกลางของที่ดิน ที่คณะกรรมการตีราคาปานกลางของที่ดิน ได้พิจารณากำหนดไว้ตามประกาศ เจ้าของที่ดินมีสิทธิ

อุทธรณ์การตีราคาปานกลางของที่ดินได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้มีการประกาศราคาปานกลางของที่ดิน

2) ในกรณีที่เจ้าของที่ดินได้รับแจ้งการประเมินภาษีบำรุงท้องที่แล้ว หากเห็นว่า การประเมินไม่ถูกต้อง ก็สามารถอุทธรณ์การประเมินได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการประเมิน

ทั้ง 2 กรณีดังกล่าวนี้ ให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานประเมิน ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามที่เจ้าของที่ดินยื่นมา แล้วแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์และเจ้าพนักงานประเมิน และผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดต่อศาลภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดยกอุทธรณ์ด้วยเหตุที่ผู้อุทธรณ์ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือไม่ยอมให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการเสียภาษีบำรุงท้องที่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือคำพิพากษาของศาล ดังนั้น แม้จะยื่นอุทธรณ์เจ้าของที่ดินก็ต้องชำระภาษีบำรุงท้องที่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หากผลการอุทธรณ์จะต้องคืนเงินภาษีบำรุงท้องที่ก็ยื่นคำร้องขอรับเงินคืนได้

2.2.10 บทกำหนดโทษ

1) ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือจงใจแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้ถ้อยคำเท็จตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีบำรุงท้องที่ที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) ผู้ใดจงใจไม่มาหรือไม่ยอมชี้เขตหรือไม่ยอมแจ้งจำนวนเนื้อที่ดินต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) ผู้ใดขัดขวางเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติการตามคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดที่ให้เข้าไปทำการสำรวจที่ดิน หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดจำนวนเนื้อที่ดินในการยื่นแบบแสดงรายการที่ดินแทนเจ้าของที่ดิน หรือผู้ใดขัดขวาง นายอำเภอ หรือนายกเทศมนตรีในการปฏิบัติการตามหน้าที่เพื่อเร่งรัดภาษีบำรุงท้องที่ค้างชำระ โดยกระทำการเพื่อไม่ให้ นายอำเภอ หรือนายกเทศมนตรีเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องแก่การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภายหลังจากที่เจ้าของที่ดินหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของนายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีเพื่อมาให้ถ้อยคำ หรือส่งบัญชี หรือเอกสารมาตรวจสอบ และในกรณีเจ้าของที่ดิน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ทำตามคำสั่งที่ให้ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดภาษีบำรุงท้องที่

ค้ำชำระ หรือผู้ใดขัดขวาง เจ้าพนักงานประเมินในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องแก่การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ในเวลากลางวันหรือเวลาทำการ เพื่อสอบถามบุคคล ตรวจสอบ ตรวจสอบบัญชี หรือเอกสาร หรือยึด อาศัยบัญชี หรือเอกสาร เพื่อให้ทราบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัติหรือไม่ ผู้ใดขัดขวางกรณีดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4) ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งนายอำเภอหรือนายกเทศมนตรี ในการปฏิบัติตามหน้าที่เพื่อเร่งรัดภาษีบำรุงท้องที่ค้ำชำระ ซึ่งได้ให้เจ้าของที่ดินหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชี หรือเอกสารมาตรวจสอบ หรือเจ้าของที่ดินหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดภาษีบำรุงท้องที่ หรือผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานประเมินที่มีหนังสือสั่งให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชีหรือเอกสารมาตรวจสอบ หรือผู้อุทธรณ์หรือบุคคลใดๆ ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีหนังสือเรียกเพื่อมาให้ ถ้อยคำหรือส่งเอกสารอันควรแก่เรื่อง มาแสดงในการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ใดฝ่าฝืนต่อคำสั่งกรณีดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5) ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้านายอำเภอ หรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุก ให้มีอำนาจเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่นายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีกำหนดภายใน 30 วัน คดีนั้นเป็นอันเสร็จเด็ดขาด

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินคดีต่อไป

2.3 หลักการจัดเก็บภาษีป้าย

ภาษีป้าย คือ ภาษีที่จัดเก็บจากป้ายที่แสดงชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น เพื่อหารายได้หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่น เพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น ป้ายที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี ได้แก่

- 1) ป้ายที่แสดงไว้ ณ โรงมหรสพและบริเวณของโรงมหรสพนั้นเพื่อโฆษณามหรสพ
- 2) ป้ายที่แสดงไว้ที่สินค้าหรือที่สิ่งหุ้มห่อหรือบรรจุสินค้า
- 3) ป้ายที่แสดงไว้ในบริเวณงานที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว
- 4) ป้ายที่แสดงไว้ที่คนหรือสัตว์

5) ป้ายที่แสดงไว้ในอาคารที่ใช้ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นหรือภายในอาคารซึ่งเป็นที่รโหฐาน ทั้งนี้ เพื่อหารายได้ และแต่ละป้ายมีพื้นที่ไม่เกิน 3 ตารางเมตรที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่รวมถึงป้ายตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์

6) ป้ายของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

7) ป้ายขององค์การที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลหรือตามกฎหมายว่าด้วยกรณีอื่น ๆ และหน่วยงานที่นำรายได้ส่งรัฐ

8) ป้ายของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

9) ป้ายของโรงเรียนเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่แสดงไว้ใน อาคารหรือบริเวณของโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น

10) ป้ายของผู้ประกอบการเกษตรซึ่งค่าผลผลิตอันเกิดจากการเกษตรของตน

11) ป้ายของวัดหรือผู้ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนา หรือการกุศลสาธารณะ โดยเฉพาะ

12) ป้ายของสมาคมหรือมูลนิธิ

13) ป้ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ได้แก่ กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535) ให้เจ้าของป้ายไม่ต้องเสียภาษีป้าย สำหรับ

(ก) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่รถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถบดถนน หรือรถแทรกเตอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

(ข) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่ล้อเลื่อน ตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

(ค) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่ยานพาหนะนอกเหนือจาก (ก) และ (ข) โดยมีพื้นที่ไม่เกิน 500 ตารางเซนติเมตร

2.4 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายคือ เจ้าของป้าย แต่ในกรณีที่ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีผู้ขึ้นแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภ.ป.1) สำหรับป้ายใด เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายนั้นได้ ให้ถือว่าผู้ครอบครองป้ายนั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย ถ้าไม่อาจหาตัวผู้ครอบครองป้ายนั้นได้ ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร หรือสถานที่ หรือที่ดินที่ป้ายนั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายตามลำดับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีเป็นหนังสือไปยังบุคคลดังกล่าว

2.5 กำหนดระยะเวลาให้ยื่นแบบแสดงรายการ

เจ้าของป้ายซึ่งจะต้องเสียภาษีป้าย ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายตามแบบ (ภ.ป.1) และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ให้เจ้าของป้ายมีหน้าที่เสียภาษีป้ายโดยเสียเป็นรายปี ยกเว้นป้ายที่เริ่มติดตั้งหรือแสดงในปีแรกให้เสียภาษีป้ายตั้งแต่วันเริ่มติดตั้ง หรือแสดงจนถึงวันสิ้นปี และให้คิดภาษีป้ายเป็นรายงวด งวดละสามเดือนของปี โดยเริ่มเสียภาษีป้ายตั้งแต่งวดที่ติดตั้งป้ายจนถึงงวดสุดท้ายของปี ทั้งนี้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ป้ายที่ติดตั้งบนอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น และมีพื้นที่เกินสองตารางเมตรต้องมีชื่อและที่อยู่ของเจ้าของป้าย เป็นตัวอักษรไทยที่ชัดเจนที่มุมขวาด้านล่างของป้ายและให้ข้อความดังกล่าวได้รับยกเว้นภาษีป้าย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เจ้าของป้ายอยู่นอกประเทศไทย ให้ตัวแทน หรือผู้แทนในประเทศ มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายแทนเจ้าของป้าย

ถ้าเจ้าของป้ายตาย เป็นผู้ไม่อยู่ เป็นคนสาบสูญ เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ ให้ผู้จัดการมรดก ผู้ครอบครองทรัพย์มรดกไม่ว่าจะเป็นทายาทหรือผู้อื่น ผู้จัดการทรัพย์สิน ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณี มีหน้าที่ปฏิบัติการแทนเจ้าของป้าย

เจ้าของป้ายผู้ใด

(1) ติดตั้งหรือแสดงป้ายอันต้องเสียภาษีภายหลังเดือนมีนาคม ให้เสียเป็นรายงวด
(2) ติดตั้งหรือแสดงป้ายใหม่แทนป้ายเดิม และมีพื้นที่ ข้อความ ภาพและเครื่องหมายอย่างเดียวกับป้ายเดิมที่ได้เสียภาษีป้ายแล้ว ป้ายชำรุดไม่ต้องชำระเฉพาะปีที่ติดตั้ง

(3) เปลี่ยนแปลงแก้ไขพื้นที่ป้าย ข้อความ ภาพ หรือเครื่องหมายบางส่วนในป้ายที่ได้เสียภาษีป้ายแล้ว อันเป็นเหตุให้ต้องเสียภาษีป้ายเพิ่ม ป้ายที่เพิ่มข้อความชำระตามประเภทป้ายเฉพาะส่วนที่เพิ่มป้ายที่ลดขนาดไม่ต้องคืนเงินภาษีในส่วนที่ลด ถ้าเปลี่ยนขนาดต้องชำระใหม่

ให้เจ้าของป้ายตาม (1) (2) หรือ (3) ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ติดตั้งหรือแสดงป้าย หรือนับแต่วันเปลี่ยนแปลง แก้ไขข้อความ ภาพ หรือเครื่องหมายป้ายเดิมแล้วแต่กรณี

2.6 ฐานภาษีและอัตราภาษี

ฐานภาษีและอัตราภาษี คือ เนื้อที่ของป้ายและประเภทของป้ายรวมกัน ถ้าเป็นป้ายที่มีขอบเขตกำหนดได้ การคำนวณพื้นที่ป้ายให้เอาส่วนกว้างที่สุดคูณด้วยส่วนยาวที่สุดเป็นขอบเขตของป้าย ถ้าเป็นป้ายที่ไม่มีขอบเขตกำหนดได้ ให้ถือเอาตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่อยู่ริมสุดเป็นขอบเขตสำหรับกำหนดส่วนที่กว้างที่สุดและยาวที่สุด แล้วคำนวณเป็นตารางเซนติเมตร

เศษของ 500 ตารางเซนติเมตร ถ้าเกินครึ่งให้นับเป็น 500 ตารางเซนติเมตร ถ้าต่ำกว่าปัดทิ้ง ประกอบกับประเภทของป้าย กำหนดเป็นค่าภาษีป้ายที่ต้องชำระ โดยกำหนดอัตราภาษีป้ายดังนี้

- (1) ป้ายที่มีอักษรไทยล้วน คิดอัตรา 3 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร
- (2) ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศ และหรือปนกับภาพ และหรือเครื่องหมายอื่นให้คิดอัตรา 20 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร
- (3) ป้ายดังต่อไปนี้ ให้คิดอัตรา 40 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร
 - (ก) ป้ายที่ไม่มีอักษรไทย ไม่ว่าจะมิภาพหรือเครื่องหมายใด หรือไม่
 - (ข) ป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วน หรือทั้งหมดอยู่ได้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ
- (4) ป้ายที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขพื้นที่ป้าย ข้อความ ภาพ หรือเครื่องหมายบางส่วนในป้ายที่ได้เสียภาษีแล้ว อันเป็นเหตุให้ต้องเสียภาษีป้ายเพิ่มขึ้น ให้คิดอัตราตาม (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณี และให้เสียเฉพาะจำนวนเงินภาษีที่เพิ่มขึ้น
- (5) ป้ายทุกประเภทเมื่อคำนวณพื้นที่ของป้ายแล้ว ถ้ามีอัตราที่ต้องเสียภาษีต่ำกว่าป้ายละ 200 บาท ให้เสียภาษีป้ายละ 200 บาท

2.7 ขั้นตอนการยื่นเสียภาษีป้าย เอกสารหลักฐานและบทลงโทษ

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายสามารถขอรับแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภ.ป.1) ได้ที่สำนักงานเขตท้องที่โดยไม่คิดมูลค่า กรอกรายการในแบบ ภ.ป.1 ตามความเป็นจริงให้ครบถ้วน ลงลายมือชื่อของตน พร้อมวันเดือน ปี ส่งคืนพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ป้ายนั้นได้ติดตั้งหรือแสดงไว้ ทั้งนี้จะนำส่งด้วยตนเอง มอบหมายให้ผู้อื่นไปส่งแทน หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

เจ้าของป้ายหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่สำนักงานหรือที่ว่าการของราชการส่วนท้องถิ่นที่ป้ายนั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่ สำหรับป้ายที่แสดงไว้ที่ยานพาหนะที่ต้องเสียภาษี ให้ยื่น ณ สำนักงานหรือที่ว่าการของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งการจดทะเบียนยานพาหนะได้กระทำในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

2.8 เอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการยื่นแบบฯ

2.8.1 **กรณีป้ายใหม่** ให้เจ้าของป้ายยื่นแบบ ภ.ป.1 พร้อมสำเนาหลักฐานและลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้อง ได้แก่

- 1) ใบอนุญาตติดตั้งป้าย ใบเสร็จรับเงินค่าทำป้าย
- 2) สำเนาทะเบียนบ้าน
- 3) บัตรประจำตัวประชาชน / บัตรข้าราชการ / บัตรพนักงานรัฐวิสาหกิจ/บัตรประจำตัวผู้เสียภาษี

4) กรณีเจ้าของป้ายเป็นนิติบุคคล ให้แนบหนังสือรับรองสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ทะเบียนพาณิชย์และหลักฐานของสรรพากร เช่น ภ.พ.01 ภ.พ.09 ภ.พ.20

5) หนังสือมอบอำนาจ (กรณีไม่สามารถยื่นแบบได้ด้วยตนเอง พร้อมติดอากรแสตมป์ตามกฎหมาย)

6) หลักฐานอื่น ๆ ตามที่เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ

2.8.2 กรณีป้ายเก่า ให้เจ้าของป้ายยื่นแบบ ภ.ป.1 พร้อมใบเสร็จรับเงินการเสียภาษีครั้งสุดท้าย

2.9 การชำระภาษีป้าย

ผู้รับประเมินได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษี (ภ.ป.3) ให้ชำระเงินภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินโดยชำระภาษีได้ที่สำนักงานหรือที่ว่าการของราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งป้ายนั้นตั้งอยู่ การชำระภาษีป้ายจะกระทำโดยส่งธนาคัด หรือตัวแลกเงินของธนาคารที่สั่งจ่ายแก่กรุงเทพมหานครก็ได้ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และให้ถือว่าวันที่ได้ทำการส่งดังกล่าวเป็นวันชำระภาษีป้าย

2.10 การขอผ่อนผันชำระภาษี

ถ้าภาษีป้ายที่ต้องชำระมีจำนวนตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายจะขอผ่อนชำระเป็นสามงวดงวดละเท่า ๆ กันก็ได้ โดยแจ้งความจำเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนครบกำหนดเวลาชำระภาษี และให้ชำระงวดที่หนึ่งก่อนครบกำหนดเวลาชำระภาษีงวดที่สองภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันสุดท้ายที่ต้องชำระงวดที่หนึ่ง และงวดที่สามภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันสุดท้ายที่ต้องชำระงวดที่สอง

2.11 การเสียเงินเพิ่ม

การเสียเงินเพิ่ม คือ ไม่ได้ชำระภาษีป้ายตามกำหนดที่ควรเสีย ทำให้ต้องเสียเงินเพิ่มด้วย ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย เสียเงินเพิ่มนอกจากเงินที่ต้องเสียภาษีป้ายในกรณีและอัตราดังนี้

(1) ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย เว้นแต่กรณีที่เจ้าของป้ายได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้แจ้งให้ทราบถึงการละเวะนั้น ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 5 ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย

(2) ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายโดยไม่ถูกต้องทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษิลดน้อยลง ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของภาษีป้ายที่ประเมินเพิ่มเติม เว้นแต่กรณีที่เจ้าของป้ายได้มาขอแก้ไขแบบแสดงรายการภาษีป้ายให้ถูกต้องก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมิน

(3) ไม่ชำระภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 2 ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้าย เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน ทั้งนี้ไม่ให้นำเงินเพิ่มตาม (1) และ (2) มาคำนวณเป็นเงินเพิ่ม

2.12 การอุทธรณ์

เมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายได้รับแจ้งการประเมินแล้ว หากเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้อง มีสิทธิอุทธรณ์การประเมิน โดยยื่นอุทธรณ์ผ่านพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่ยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วันหรือไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียก ไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจยกอุทธรณ์นั้นเสียได้

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้วินิจฉัยอุทธรณ์เสร็จและแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์ หากผู้อุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้บริหารท้องถิ่น โดยฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการยกอุทธรณ์ดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตาม การอุทธรณ์นั้นไม่เป็นการทุเลาการเสียภาษีป้าย เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่นว่าให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาของศาลเสียก่อน

2.13 การขอคืนเงินค่าภาษี

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล ให้มีการลดจำนวนเงินที่ได้ประเมินไว้ ให้แจ้งผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบโดยเร็ว เพื่อมาขอรับเงินคืนภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ผู้ใดเสียภาษีป้ายโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีหรือเสียเกินกว่าที่ควรต้องเสีย มีสิทธิได้รับเงินคืน โดยยื่นคำร้องขอคืนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้ชำระเงินค่าภาษี

2.14 บทลงโทษ

ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือโดยจงใจแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้ถ้อยคำเท็จ ตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดง เพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีป้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 5,000 บาทถึง 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจงใจไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 5,000 บาทถึง 50,000 บาท

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามนี้คือ ป้ายที่ติดตั้งบนอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น และมีพื้นที่เกิน 2 ตารางเมตรต้องมีชื่อและที่อยู่เจ้าของป้ายเป็นตัวอักษรไทยที่ชัดเจนที่มุมขวาด้านล่างของป้าย ต้องระวางโทษปรับวันละ 100 บาท เรียงรายวันตลอดระยะเวลาที่กระทำความผิด

ผู้ใดไม่แจ้งการรับ โอนป้ายคือ ให้ผู้รับ โอนแจ้งการรับ โอนเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 30 วันนับแต่วันรับโอน หรือไม่แสดงการเสียภาษีป้าย (ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายแสดงหลักฐานการเสียภาษีป้ายไว้ ณ ที่เปิดเผยในสถานที่ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการ) ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 10,000 บาท

ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยไม่ให้เข้าไปในสถานที่ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย หรือบริเวณที่ต่อเนื่องกับสถานที่ดังกล่าว หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีป้ายในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามพระราชบัญญัติ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชีหรือเอกสารเกี่ยวกับภาษีป้าย มาตรวจสอบ ภายในกำหนดเวลาอันสมควรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติเป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

3. สภาพทั่วไปของตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

เทศบาลตำบลยางคราม เป็นหน่วยงานบริหารราชการที่ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเทศบาลตำบลยางคราม เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2552 เป็นเทศบาลตำบลขนาดเล็ก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอดอยหล่อ ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอดอยหล่อ ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (เชียงใหม่ - สอด) ประมาณ 17 กิโลเมตร และห่างจากศูนย์กลางจังหวัดเชียงใหม่ไปทางทิศใต้ประมาณ 43 กิโลเมตร ที่ทำการสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 271 หมู่ที่ 5 ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลและอำเภอข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลทุ่งปี่ อำเภอแม่วาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลสันติสุข อำเภอคอยหล่อ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลสันติสุข อำเภอคอยหล่อ

สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ที่เหลือเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และเป็นลอนลูกฟูกโดยทางทิศตะวันตกเป็นภูเขาสูง ลักษณะพื้นที่ลาดเอียงจากทิศเหนือไปทางทิศใต้ มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมดประมาณ 78 ตารางกิโลเมตร หรือ 48,750 ไร่ โดยจำแนกเป็น

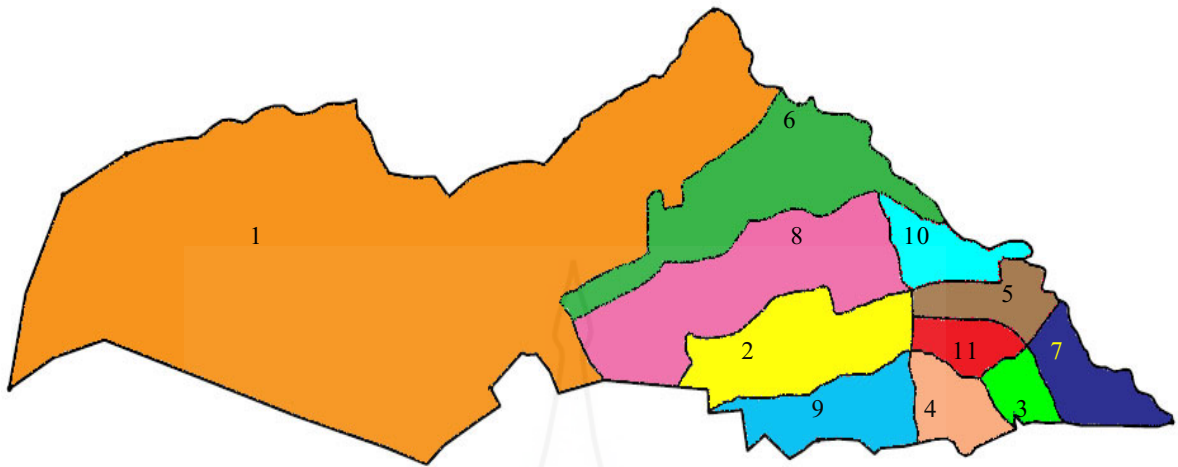
พื้นที่ป่า 36,333 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 74.53

พื้นที่ทำการเกษตร 10,969 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.50

พื้นที่อยู่อาศัย 1,448 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.97

ตำบลยางคราม แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่หมู่บ้าน(ไร่)
1	บ้านห้วยน้ำขาว	16,778
2	บ้านใหม่พัฒนา	1,810
3	บ้านยางคราม	390
4	บ้านห้วยรอกไม้	663
5	บ้านคอนชัย	687
6	บ้านศรีแดนเมือง	2,587
7	บ้านแม่อาว	834
8	บ้านใหม่คอนชัย	2,980
9	บ้านห้วยรอกไม้บน	1,161
10	บ้านผะนัง	687
11	บ้านหนองม่วง	492

ภาพที่ 2.1 แผนที่ตำบลยางครามแสดงเขตพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน

ปัจจุบันมีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 4,961 คน แยกเป็นชาย 2,476 คน หญิง 2,453 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,928 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 11 เมษายน 2559: สำนักงานทะเบียนอำเภอคอดอยหล่อ)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุธิดา อรรถนิมาตย์ (2557) ได้ศึกษาปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือมีปัญหาในด้านหลักของการทำรายได้ เพราะจากสถิติ 5 ปีซ้อนหลังในการจัดเก็บภาษีรายได้ลดลง ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบทะเบียนผู้เสียภาษี ข้อมูลแผนที่ผู้เสียภาษีและทะเบียนทรัพย์สินหรือป้ายที่ปรากฏไม่ละเอียด และปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเก็บภาษี การขาดเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับทะเบียนทรัพย์สิน พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือมีปัญหาในด้านหลักของการทำรายได้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือไม่มีระบบแผนที่ภาษีที่มีความสมบูรณ์ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการขายฐานภาษีที่ไม่สามารถปรับเพิ่มได้ เป็นผลมาจากการปรับฐานภาษีจะทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบในการชำระภาษีที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือ ไม่กล้าปรับขยายฐานภาษี เพราะเกรงว่าจะกระทบถึงฐานคะแนนเสียง และปัญหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจในการจัดเก็บภาษี เพราะว่าการที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือไม่ได้

ให้ความสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์การจัดเก็บภาษีเท่าที่ควรโดยสรุป ปัญหาการจัดเก็บรายได้อัตโนมัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ต้องได้รับการเอาใจใส่จากผู้บริหารอย่างจริงจัง รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบ แก่ผู้เสียภาษี เพื่อลดปัญหาที่เกิดจากการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือและทำให้รายได้เพิ่มขึ้น

อนุสรณ์ กัมพูพงศ์ (2551) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการให้บริการผู้เสียภาษี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ปัญหาอุปสรรคให้บริการผู้เสียภาษีและการจัดเก็บภาษี โดยพิจารณาจาก 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงานบางส่วนขาดประสบการณ์และการประสานงานที่ดี ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการข้อมูลผู้เสียภาษีอย่างเป็นระบบ ด้านบริหารจัดการ ขาดการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในทุกรูปแบบ สำหรับปัญหาในการรับบริการ พบว่า ด้านกระบวนการขั้นตอนการจัดเก็บมีบริการไม่เท่าเทียมกัน ด้านการอำนวยความสะดวก สถานที่คับแคบไม่มีที่นั่งรอ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวสามารถเสนอแนวทางการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) มาตรการระยะสั้น คือ จัดประชุมทำความเข้าใจบุคลากรในเรื่องการประสานงานที่ดี การให้บริการที่ดีจัดอัตราค่าแรงให้เพียงพอ พัฒนาระบบเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ระหว่างหน่วยงานให้สามารถเรียกข้อมูลสำหรับประกอบการประเมินภาษีและดำเนิน โครงการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และ 2) มาตรการระยะยาว คือ จัดโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดเก็บภาษีอย่างต่อเนื่องทุก 2 ปี และจัดทำโครงการสื่อประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ เช่น แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ คู่มือการชำระภาษี การประกาศทางสถานีวิทยุชุมชน เป็นต้น

ชนันพร กุตนันท์ และปริตา ธนสุกาญจน์ (2553) ได้ศึกษาปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่าปัญหาการบริหารงาน ด้านบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านระบบการจัดการมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์มีปัญหาในระดับปานกลาง ด้านงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านความร่วมมือกับประชาชน ประชาชนมีความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการให้ข้อมูลในการออกเก็บรายได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง ส่วนปัญหาการจัดเก็บรายได้ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย มีกระบวนการและขั้นตอน ในการปฏิบัติงานพบปัญหาอยู่ในระดับน้อย แนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดเก็บรายได้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่งจัดเก็บรายได้เพิ่มเติม ควรเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมมาใช้

ในการจัดเก็บภาษี จัดเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ความรู้แก่ประชาชนผู้เสียภาษีในเรื่องบทกำหนดโทษในการแจ้งข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง

ปวีณลดา เพิ่มพูน (2550) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีอากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่าในภาพรวมมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีผู้บริหารและพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีได้มีการวางแผนนโยบายในการจัดเก็บภาษีในด้านต่างๆ ไว้อย่างเป็นระบบ เช่น ด้านวัสดุอุปกรณ์ อบต. มีการจัดเตรียมดินสอ ปากกา และแบบฟอร์ม สำหรับผู้มีหน้าที่เสียภาษีเพียงพอ มีสถานที่รับชำระภาษีเหมาะสม และมีคู่มือการปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีต่างๆ ที่ช่วยให้ทำงานสะดวกรวดเร็วขึ้น ด้านบุคลากร อบต.มีพนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่มีความซื่อสัตย์ เต็มใจบริการผู้มาเสียภาษีและให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคนและมีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี มีสถานที่รับชำระภาษี ด้านงบประมาณ อบต. มีการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารการจัดเก็บภาษี และมีงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีอย่างเพียงพอ ด้านการบริหาร อบต.มีการจัดทำหนังสือเตือนผู้ที่ยังไม่มาชำระภาษีทุกรายมีการจัดหน่วยบริการจัดเก็บภาษีเคลื่อนที่และรับชำระภาษีทางไปรษณีย์ มีการรายงานผลการจัดเก็บภาษีให้ผู้บริหารและนายอำเภอทราบเป็นประจำทุกเดือน และมีการออกหนังสือแจ้งเตือนผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบล่วงหน้าทุกราย

สุกานดา พุ่มเจริญ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลเตราะบอน อำเภอสาขานบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเตราะบอน จัดเก็บภาษีโดยไม่ได้มีการแบ่งพื้นที่การใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การสำรวจและการจัดเก็บข้อมูลผู้เสียภาษีไม่ทั่วถึงและข้อมูลภาษียังไม่เป็นปัจจุบัน การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษียังไม่ต่อเนื่องและทั่วถึง บุคลากรขาดประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี การบริการล่าช้า ข้อมูลผู้ชำระภาษีไม่ถูกต้อง จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลเตราะบอน ควรมีการแบ่งประเภทของพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาดำเนินการในการจัดเก็บภาษี ควรนำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลผู้เสียภาษี เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลทรัพย์สินของผู้เสียภาษีให้เป็นปัจจุบัน ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องภาษีให้กับผู้เสียภาษีรับรู้อย่างต่อเนื่อง และให้กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ผู้เสียภาษีสามารถชำระภาษีผ่านธนาคารหรือผ่านระบบออนไลน์ได้ โดยไม่ต้อง

เดินทางมาเสียภาษีที่องค์กรบริหารส่วนตำบล และพนักงานควรให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และให้บริการที่รวดเร็ว

อำเภอ จำลองศักดิ์ (2554) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานการจัดเก็บรายได้ ด้านบุคลากร พบว่า มีจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ โดยมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการโยกย้ายบุคลากรและเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ทำให้หน่วยงานต้องจัดหาลูกจ้างชั่วคราวมาปฏิบัติงานแทน ทำให้เกิดปัญหาเรื่องความรู้ ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติงานการจัดเก็บรายได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคการบริหารงาน ด้านการจัดเก็บรายได้ พบว่า มีปัญหางบประมาณในการปฏิบัติงานแต่ละปีมีงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ตั้งงบประมาณไว้เฉพาะงานที่จำเป็นต้องจ่ายตามเทศบัญญัติเท่านั้น จึงไม่เพียงพอต่อการพัฒนา ด้านวัสดุอุปกรณ์พบว่า มีวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการทำงานจัดเก็บรายได้ คอมพิวเตอร์ ความทันสมัยของเครื่องมือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บภาษี เป็นต้น ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการจัดเก็บรายได้ของ เทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดจากผู้บริหารไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่พนักงานอย่างที่เคยปฏิบัติ ประกอบกับการบริหารจัดการด้านบุคลากรมีกำลังไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานด้านการจัดเก็บรายได้ด้านบุคลากร ควรมีการกำหนดช่วงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น อาจกำหนดช่วงเวลาในการให้บริการประชาชนในการรับชำระภาษี และออกไปให้บริการรับชำระภาษีนอกสถานที่ โดยเฉพาะในช่วงเย็นหรือวันหยุดสุดสัปดาห์ และเทศบาลควรจัดฝึกอบรม ให้พนักงานเทศบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ หรือต้องเข้ามาช่วยทำหน้าที่รับชำระภาษี ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีทุกประเภท ให้พนักงานเตรียมพร้อมสำหรับการทำงานซึ่งมีปริมาณสูงกว่าปกติ ด้านงบประมาณ ควรมีจัดตั้งงบประมาณพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดเก็บรายได้ ให้มีการส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและศึกษาดูงานในหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จในด้านการจัดเก็บรายได้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรมีวิธีการแก้ไขปัญหาโดยจัดทำโปรแกรมแผนที่ภาษี เพื่อสะดวกในการจัดเก็บภาษีและจัดซื้อวัสดุที่ทันสมัยเพิ่ม ด้านการจัดการ ควรมีการวางแผนเวลาการออกจดหมายแจ้งเตือนผู้ต้องชำระภาษีที่ชัดเจน และปฏิบัติตามตารางเวลาที่กำหนดไว้ และแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่ถึงมือผู้ต้องชำระภาษี โดยการปรับปรุงรายละเอียดที่อยู่ของผู้ชำระภาษีให้ถูกต้อง อีกทั้งควรมีการแก้ไขปัญหาค่าความพร้อมในหลายด้าน เทศบาลควรจัดฝึกอบรมให้พนักงานเทศบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ หรือต้องเข้ามาช่วยทำหน้าที่รับชำระภาษี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบล
ยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บภาษี ได้แก่ หัวหน้ากองคลัง เจ้าหน้าที่

การเงินการบัญชี และพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการจัดเก็บภาษีของเทศบาล
รวมจำนวน 4 คน ซึ่งจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการต่อผู้เสียภาษี การจัดเก็บภาษี ตลอดจนปัญหา
และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2. ประชาชนหรือผู้เสียภาษีในเขตเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัด
เชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 4,961 คน (ข้อมูล ณ 11 เมษายน 2559: สำนักงานทะเบียนอำเภอดอยหล่อ)
สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร (4,961 คน)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในรายงานการวิจัยกำหนดให้มี
ความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร } n &= \frac{4,961}{1 + (4,961)(0.05)^2} \\ &= 370 \text{ คน} \end{aligned}$$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผู้ศึกษาค้นคว้าและสร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยยึดความมุ่งหมายและกรอบแนวความคิดในการศึกษาเป็นหลักดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้กับกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บภาษีเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงานในท้องถิ่น และตำแหน่งกับการจัดเก็บภาษี

ส่วนที่ 2 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการ

2. แบบสอบถาม ใช้กับกลุ่มผู้เสียภาษี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทของภาษีที่ชำระ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี โดยพิจารณา ด้านขั้นตอนการชำระภาษี และด้านการอำนวยความสะดวก ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีปัญหามาก

ระดับ 3 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

วิธีการแปลผลคะแนน จากคำถามที่ใช้วัดการประเมินค่า(Rating scale) แบ่งระดับความคิดเห็น เป็น 5 ระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัยของช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายความว่า มีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายความว่า มีปัญหา

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายความว่า มีปัญหปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายความว่า มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายความว่า มีปัญหาน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแนะนำตัวผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการกองคลัง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ของตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ และผู้เสียภาษี เพื่อขอความร่วมมือ และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอ สัมภาษณ์
2. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่และเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้เสียภาษี ณ เทศบาลตำบลยางคราม ตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2559 ถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2559

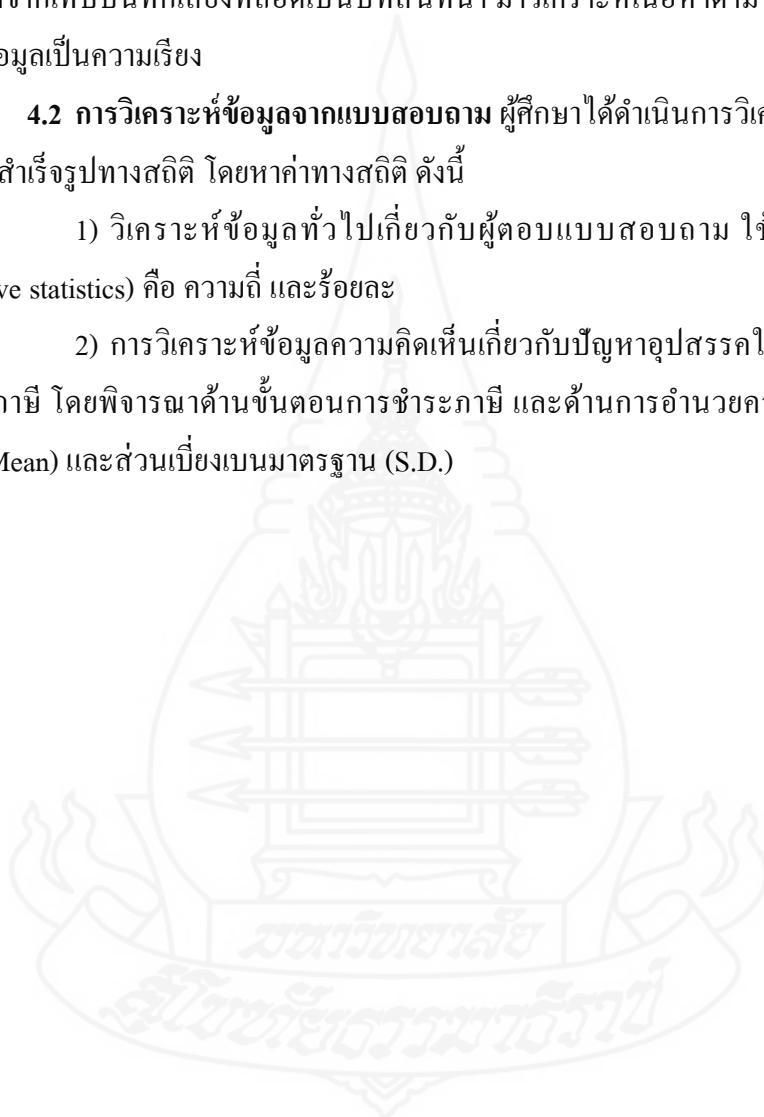
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content analysis) จากเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลจากการจดบันทึกและข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงที่ถอดเป็นบทสนทนา มาวิเคราะห์เนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนดแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยหาค่าทางสถิติ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ความถี่ และร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการรับบริการจากการชำระภาษี โดยพิจารณาด้านขั้นตอนการชำระภาษี และด้านการอำนวยความสะดวก ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ปฏิบัติการ ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บภาษี ได้แก่ หัวหน้ากองคลัง เจ้าหน้าที่การเงินการบัญชี และพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการจัดเก็บภาษีของเทศบาล รวมจำนวน 4 คน และกลุ่มผู้เสียภาษีในเขตเทศบาล ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 370 คน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้

ตอนที่ 2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี

ตอนที่ 3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี

ตอนที่ 1 ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้

จากการศึกษาปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ ซึ่งมีประสบการณ์ในด้านนี้ ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอรายละเอียดของปัญหาและข้อเสนอแนะในการให้บริการผู้เสียภาษีและกระบวนการในการจัดเก็บรายได้ โดยแยกพิจารณา 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านบุคลากร

1.1.1 ปัญหาด้านบุคลากร

1) ปัญหาด้านบุคลากรในการให้บริการผู้เสียภาษี

จากการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับปัญหาบุคลากรในการให้บริการผู้เสียภาษี พบว่า บุคลากรขาดประสบการณ์ในการทำงาน ขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับภาษีแต่ละประเภท ยังมีความสับสนกับงานไม่สามารถตอบคำถามแก่ผู้เสีย

ภาษีได้อย่างชัดเจน ไม่สามารถตัดสินใจได้ทันท่วงที ขาดการประสานข้อมูล ด้านภาษีกับฝ่ายอื่นๆ ในเทศบาลและบุคลากรด้านภาษีน้อย ไม่มีการทำงานเป็นทีม

2) ปัญหาบุคลากรในกระบวนการจัดเก็บรายได้

จากการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับ ปัญหาบุคลากรในกระบวนการจัดเก็บรายได้ พบว่า บุคลากรยังมีการลำดับกระบวนการทำงาน ในการจัดเก็บรายได้ยังไม่ถูกต้องเท่าที่ควร เทศบาลมีการให้บริการหลายด้านด้วยกัน เช่น รับชำระ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และค่าธรรมเนียมอื่นๆ เนื่องจากบุคลากรขาดประสบการณ์ ในการทำงาน ทำให้กระบวนการในการจัดเก็บรายได้บางประเภทล่าช้า เจ้าหน้าที่คนเดียวอาจ ทำงานหลาย ๆ อย่าง ทำให้การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ประกอบกับผู้เสียภาษีบางคนไม่มีความรู้ กรอกเอกสารไม่ถูกต้อง บางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้กรอกข้อมูลให้ ทำให้เสียเวลาในการดำเนินการ

1.1.2 ข้อเสนอแนะด้านบุคลากร

1) ข้อเสนอแนะด้านบุคลากรในการให้บริการผู้เสียภาษี

กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านบุคลากรในการให้บริการผู้เสียภาษี คือ เทศบาลควรให้บุคลากรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรือศึกษาคุณภาพของเทศบาลที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน เพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขกับงานที่ทำให้เกิดผลสำเร็จมากขึ้น จัดฝึกอบรมในเรื่องของกฎหมายหรืออัตราการ จัดเก็บภาษีแต่ละชนิดหรืออาจมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านกฎหมายอย่างน้อย 1 ตำแหน่ง เพื่อคอย ให้คำปรึกษาเรื่องกฎหมาย ส่งเสริมให้พนักงานทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือกัน เพื่อให้การบริการ มีคุณภาพและเป็นที่น่าพอใจแก่ผู้เสียภาษี

2) ข้อเสนอแนะด้านบุคลากรในกระบวนการจัดเก็บรายได้

กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านกระบวนการจัดเก็บรายได้ คือ เทศบาลควรมีการเพิ่มจำนวนบุคลากร เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ เช่น ในช่วงเวลาที่มีการจัดเก็บรายได้ ก็ให้จัดสรรบุคลากรมาช่วยในงาน ด้านภาษีให้มากขึ้น ควรมีการจัดทำตัวอย่างการกรอกเอกสารของภาษีแต่ละประเภทให้ผู้เสียภาษี ดูเป็นตัวอย่าง หรืออาจจะมีการจัดเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการกรอกเอกสารให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียภาษี

1.2 ด้านงบประมาณ

1.2.1 ปัญหาด้านงบประมาณ

1) ปัญหาด้านงบประมาณในการให้บริการผู้เสียหาย

จากการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับปัญหาด้านงบประมาณในการให้บริการผู้เสียหาย พบว่า เทศบาลยังขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรที่ยังมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านจัดเก็บรายได้ ไม่มีงบประมาณสำหรับการทำงานล่วงเวลาเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งในช่วงฤดูภาษี มีปริมาณมาก ทำให้งานดำเนินการล่าช้า และไม่มีการจัดงบประมาณเพื่อเป็นจูงใจให้กับผู้เสียหาย เช่น การให้รางวัลหรือของที่ระลึกให้กับผู้เสียหายตรงเวลาหรือมาชำระภาษีเป็นครั้งแรก

2) ปัญหาด้านงบประมาณในกระบวนการจัดรายได้

จากการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับปัญหางบประมาณในกระบวนการจัดเก็บรายได้ พบว่า เทศบาลยังขาดงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากรในดำเนินการจัดรายได้ ไม่มีการจัดงบประมาณในการทำป้ายหรือเอกสารประชาสัมพันธ์ในการชำระภาษี ไม่มีงบประมาณจัดจ้างเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมในการสำรวจข้อมูลภาษีหรือติดตามผู้เสียภาษีมารชำระภาษีและไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เสียหายทำให้ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน

1.2.2 ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ

1) ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณในการให้บริการผู้เสียหาย

กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณในการให้บริการผู้เสียหาย คือ เทศบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณในการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านภาษีควรจัดงบประมาณในการทำงานล่วงเวลา และจัดจ้างพนักงานเพิ่มเติมสำหรับในช่วงฤดูภาษีที่มีปริมาณงานมาก ซึ่งค่าล่วงเวลานับเป็นแรงจูงใจต่อเจ้าหน้าที่เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจทำให้เกิดความเต็มใจในการให้บริการต่อผู้เสียหาย และควรจัดงบประมาณเพื่อเป็นจูงใจให้กับผู้เสียหาย เช่น การให้รางวัลหรือของที่ระลึกให้กับผู้เสียหายตรงเวลาหรือมาชำระภาษีเป็นครั้งแรก

2) ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณในกระบวนการจัดเก็บรายได้

กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณในกระบวนการจัดเก็บรายได้ คือ เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณในจัดจ้างบุคลากรในดำเนินการจัดเก็บภาษี เช่น จัดจ้างนักศึกษาในการสำรวจภาษีต่างๆ ในพื้นที่และติดตามผู้ที่ไม่เสียภาษี มีการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยจะทำให้การจัดเก็บภาษี

ได้ทั่วถึงและเกิดความเป็นธรรมต่อผู้เสียหาย จัดทำป้ายหรือเอกสารประชาสัมพันธ์ในการชำระภาษีให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์

1.3.1 ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์

1) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการผู้เสียหาย

จากการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการผู้เสียหาย พบว่าสถานที่ของเทศบาลมีความคับแคบจำนวนเก้าอี้สำหรับพักรอรับบริการมีน้อย หากผู้เสียหายมาพร้อมกันหลายๆ คน ทำให้ไม่เพียงพอต่อการรองรับ ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยในการทำงาน บางครั้งต้องไปยืมจากหน่วยงานอื่นมาใช้

2) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดเก็บรายได้

จากการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดเก็บรายได้ พบว่า เครื่องมือไม่มีความพร้อม และไม่เพียงพอต่อการทำงาน วัสดุอุปกรณ์บางอย่างไม่เพียงพอ เช่น เครื่องมือสำรวจภาษีโรงเรือนและที่ดิน เจ้าหน้าที่จัดเอกสารไม่ครบถ้วน หาเอกสารไม่เจอ ทำให้ผู้เสียหายรอนาน ต้องการไปสำรวจพื้นที่แต่ยานพาหนะไม่ว่าง ทำให้ไม่สามารถออกไปสำรวจพื้นที่ได้

1.3.2 ข้อเสนอแนะด้านวัสดุอุปกรณ์

1) ข้อเสนอแนะด้านวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการผู้เสียหาย

กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการผู้เสียหาย คือ เทศบาลควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้กว้างขวาง จัดให้มีจำนวนเก้าอี้ให้เพียงพอ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียหาย พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความทันสมัย และให้เพียงพอต่อการใช้งานอันจะส่งผลให้มีการบริการที่สะดวกและรวดเร็วและสร้างความพึงพอใจต่อผู้เสียหาย

2) ข้อเสนอแนะด้านวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดเก็บรายได้

กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดเก็บรายได้ คือ เทศบาลควรปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ให้มีความทันสมัย พัฒนาระบบโปรแกรมต่างๆ เกี่ยวกับการประมวลผลหรือการคำนวณภาษีให้มีความทันสมัย เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน จัดหาอุปกรณ์ในการสำรวจภาษี และจัดให้มีตู้เก็บเอกสารให้เป็นหมวดหมู่เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้งาน

สำหรับในเรื่องของยานพาหนะในการออกไปบริการนอกสถานที่ด้านภาษี ควรมีการวางแผนและจัดเตรียมให้พร้อมและเพียงพอสำหรับการออกไปปฏิบัติงาน

1.4 ด้านการบริหารจัดการ

1.4.1 ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการในการให้บริการผู้เสียภาษี

จากการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับปัญหาด้านการบริหารจัดการในการให้บริการผู้เสียภาษี พบว่า ในปีที่ผ่านมายังมีผู้เสียภาษีบางส่วนที่ไม่มาชำระภาษี ซึ่งผู้เสียภาษีบางรายอ้างว่าไม่ทราบกำหนดวันเวลาในการที่จะมาชำระภาษี ไม่มีเวลาวางมาชำระภาษี ไม่มีความรู้เรื่องภาษี เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลไม่ทั่วถึง

2) ปัญหาด้านการบริหารจัดการในกระบวนการจัดเก็บรายได้

จากการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับปัญหาด้านการบริหารจัดการในกระบวนการจัดเก็บรายได้ พบว่า เทศบาลไม่มีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บภาษีที่ดี ระบบฐานข้อมูลภาษีไม่เป็นปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดเก็บรายได้ บางช่วงเวลาเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีโดยตรงไม่อยู่หรือลาเจ้าหน้าที่ที่เหลือไม่สามารถปฏิบัติงานแทนได้ ทำให้ผู้เสียภาษีเสียเวลาในการมาชำระภาษี

1.4.2 ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

1) ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการในการให้บริการผู้เสียภาษี

กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการในการให้บริการผู้เสียภาษี คือ เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเสียงตามสาย โบชัวร์ ป้ายไวเนล อธิบายถึงขั้นตอนและกระบวนการจัดเก็บภาษี ระยะเวลาในการชำระภาษี เพื่อกระตุ้นความเข้าใจของประชาชนให้รู้ถึงหน้าที่ในการชำระภาษี รวมถึงการอบรมให้ผู้เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษีและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเสียภาษีท้องถิ่น

2) ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการในกระบวนการจัดเก็บรายได้

กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการในกระบวนการจัดเก็บรายได้ คือ เนื่องจากเทศบาลไม่มีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บภาษีที่ดี ดังนั้นเทศบาลควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้เสียภาษีที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องภาษี ทั้งในเรื่องอัตราภาษี วิธีการประเมินภาษี เพื่อให้ผู้เสียภาษีเกิดความเข้าใจก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ สำหรับปัญหาในเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่อยู่หรือลา นั้น ทางเทศบาลควรมีการจัดให้เจ้าหน้าที่มีการทำงานร่วมกัน ซึ่งหากคนใดคนหนึ่งไม่มา

ทำงานอีกคนก็จะสามารถปฏิบัติงานแทนได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความพึงพอใจเพราะไม่ต้องมาเสียภาษีใหม่ในวันถัดไป

ตอนที่ 2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ต่อเดือนและประเภทของภาษีที่ชำระให้แก่เทศบาล ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	185	50.00
หญิง	185	50.00
รวม	370	100.00
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	36	9.73
31-40 ปี	106	28.65
41-50 ปี	83	22.43
51 ปีขึ้นไป	145	39.19
รวม	370	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	166	44.87
มัธยมศึกษาตอนต้น	65	17.57
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	51	13.78
อนุปริญญา/ปวส.	40	10.81
ปริญญาตรี	41	11.08
สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.89
รวม	370	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
นักเรียน/นักศึกษา	9	2.43
เกษตรกร	169	45.68
รับจ้างทั่วไป	108	29.19
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	25	6.76
ธุรกิจส่วนตัว	55	14.86
อื่นๆ	4	1.08
รวม	370	100.00
รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาท	141	38.11
5,001-10,000 บาท	104	28.11
10,001-15,000 บาท	51	13.79
15,001-20,000 บาท	48	12.97
20,001-25,000 บาท	13	3.51
25,001 บาทขึ้นไป	13	3.51
รวม	370	100.00
ประเภทของภาษีที่ชำระให้แก่เทศบาล*		
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	121	30.48
ภาษีบำรุงท้องที่	248	62.47
ภาษีป้าย	25	6.30
อื่นๆ	3	0.75
รวม	397	100.00

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และเพศหญิงในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00

มีอายุ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.19 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.65 และน้อยที่สุดอายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.73

มีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.87 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 17.75 และน้อยที่สุดคือมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.89

ประกอบอาชีพหลักเป็นอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.68 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 29.19 และน้อยสุดอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.08

มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.11 รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.11 และน้อยที่สุดคือรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท และรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป ในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.51

ชำระภาษีประเภทภาษีบำรุงท้องที่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.47 รองลงมาคือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 30.48 และน้อยสุดภาษีอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.75

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี

ผลการศึกษาคำความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี โดยพิจารณาด้านขั้นตอนการชำระภาษี และด้านการอำนวยความสะดวก ดังแสดงในตารางที่ 4.2-4.4

ตารางที่ 4.2 ระดับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษีในภาพรวม

ปัญหาในการรับบริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับปัญหา
		มาตรฐาน	
1. ด้านขั้นตอนการชำระภาษี	2.19	0.77	น้อย
2. ด้านการอำนวยความสะดวก	2.16	0.76	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	2.17	0.77	น้อย

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษีในภาพรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.17) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า มีปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษีในระดับน้อยทั้ง 2 ด้าน คือ 1) ด้านขั้นตอนการชำระภาษี และ 2) ด้านการอำนวยความสะดวก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 และ 2.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ระดับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี ด้านขั้นตอนการชำระภาษี

ด้านขั้นตอนการชำระภาษี	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับปัญหา
1. ขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของภาษี	2.64	1.10	ปานกลาง
2. ป้ายบอกขั้นตอนการชำระภาษีและห้องชำระ ภาษีไม่มีความชัดเจน	2.28	0.99	น้อย
3. ขั้นตอนการรับบริการชำระภาษีมีความยุ่งยาก ซับซ้อน	2.15	0.95	น้อย
4. การให้บริการไม่มีความเสมอภาค มีการเลือก ปฏิบัติ	2.06	1.00	น้อย
5. ระยะเวลาในการชำระภาษีมียุ้งเวลาจำกัด	2.29	1.01	น้อย
6. การให้บริการมีความล่าช้าและเสียเวลามาก	2.00	0.92	น้อย
7. การประชาสัมพันธ์ในการชำระภาษีไม่ทั่วถึง	2.28	1.03	น้อย
8. เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบปัญหาหรือข้อซักถามได้	2.05	0.93	น้อย
9. ข้อมูลการชำระภาษีของเทศบาลลำปางยังไม่ เป็นปัจจุบัน	2.02	0.92	น้อย
10. แบบฟอร์มที่กรอกการเสียภาษีเข้าใจยากและ ยุ่งยากซับซ้อน	2.14	1.01	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	2.19	0.77	น้อย

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.3 โดยรวมของระดับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี ด้านขั้นตอนการชำระภาษีโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.19)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านขั้นตอนการชำระภาษีมียุ้งหามากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของภาษี (ค่าเฉลี่ย 2.64) รองลงมามีปัญหาในระดับน้อยคือ ระยะเวลาในการชำระภาษีมียุ้งเวลาจำกัด (ค่าเฉลี่ย 2.29) และน้อยที่สุดคือ การให้บริการมีความล่าช้าและเสียเวลามาก (ค่าเฉลี่ย 2.00)

ตารางที่ 4.4 ระดับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษีด้านการอำนวยความสะดวก

ด้านการอำนวยความสะดวก	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับปัญหา
1. ไม่มีการจัดทำตัวอย่างการกรอกภาษีให้ ผู้เสียภาษีดูเป็นแบบอย่าง	2.35	1.08	น้อย
2. ไม่มีการให้บริการในช่วงเวลาพักเที่ยงหรือ ในช่วงวันหยุดราชการ	2.63	1.20	ปานกลาง
3. อุปกรณ์และเครื่องมือที่ให้บริการมีจำนวนไม่ เพียงพอต่อการให้บริการ	2.16	1.01	น้อย
4. สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ	1.74	0.90	น้อยที่สุด
5. เจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ทำให้เสียเวลาในการรอรับบริการ	2.02	0.92	น้อย
6. ไม่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการ กรอกแบบฟอร์มต่างๆ	2.05	1.04	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	2.16	0.76	น้อย

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.4 โดยรวมของระดับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี ด้านการอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.16)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกมีปัญหาหนักที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่มีการให้บริการในช่วงเวลาพักเที่ยงหรือในช่วงวันหยุดราชการ (ค่าเฉลี่ย 2.63) รองลงมามีปัญหาในระดับน้อยคือ ไม่มีการจัดทำตัวอย่างการกรอกภาษีให้ผู้เสียภาษีดูเป็นแบบอย่าง (ค่าเฉลี่ย 2.35) และน้อยที่สุดคือ สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 1.74)

2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ดังนี้

2.3.1 ด้านขั้นตอนการชำระภาษี

1) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษี ดังนั้นเทศบาลจึงควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับภาษีต่างๆให้ประชาชนทราบมากยิ่งขึ้น

2) เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนและกระบวนการจัดเก็บภาษีระยะเวลาในการชำระภาษีให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

2.3.2 ด้านการอำนวยความสะดวก

- 1) เทศบาลควรทำหนังสือแจ้งขอการเสียภาษีให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อที่จะได้มีการเตรียมตัวมาชำระภาษี
- 2) เทศบาลควรรให้บริการนอกเวลาราชการ เช่น วันหยุด หรือให้บริการในช่วงเวลาพักเที่ยง
- 3) เทศบาลควรทำป้ายแสดงขั้นตอนในการเสียภาษีให้ผู้เสียภาษีทราบถึงขั้นตอนต่างๆ ในการชำระภาษีแต่ละประเภท
- 4) เทศบาลควรทำตัวอย่างการกรอกแบบฟอร์มการชำระภาษีประเภทต่างๆ ให้ผู้เสียภาษีดูเป็นตัวอย่าง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียภาษีสามารถกรอกแบบฟอร์มเองได้อย่างถูกต้องและไม่ต้องเสียเวลา

ตอนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี ด้านขั้นตอนการชำระภาษีในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหามากที่สุด คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของภาษี ด้านการอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีการให้บริการในช่วงเวลาพักเที่ยงหรือในช่วงวันหยุดราชการเทศบาลควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี ดังนี้

1. จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับภาษีต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยตราไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
2. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เช่น website line facebook รถหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ หอกระจายเสียงไร้สาย ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับและหนังสือแจ้งผู้ชำระภาษีโดยตรง
3. จัดทำตัวอย่างการกรอกแบบฟอร์มและป้ายแสดงขั้นตอนการชำระภาษีแต่ละประเภท ติดไว้ในสถานที่ที่เห็นง่าย ชัดเจน และสะดวกในการกรอกแบบฟอร์ม
4. จัดให้มีบริการรับชำระภาษีนอกเวลาราชการ ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และตอนพักเที่ยงในเวลาราชการ
5. เพิ่มช่องทางการชำระภาษีโดยผ่านทางธนาคาร ไปรษณีย์ธนาณัติ เคาน์เตอร์เซอร์วิส

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการจัดเก็บรายได้ที่เกิดจากฝ่ายผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ โดยแยกพิจารณา 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ และปัญหาที่เกิดจากฝ่ายผู้เสียภาษีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านขั้นตอนการจัดเก็บภาษี และด้านการอำนวยความสะดวก โดยมีข้อสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ

- 1) เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

1.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ

- 1) กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ ได้แก่ หัวหน้ากองคลัง เจ้าหน้าที่การเงินการบัญชี และพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการจัดเก็บภาษีของเทศบาล รวมจำนวน 4 คน และใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2) กลุ่มผู้เสียภาษีในเขตเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4,961 คน และใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 370 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

- 1) แบบสัมภาษณ์ใช้กับกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2) แบบสอบถามใช้กับกลุ่มผู้เสียหาย ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งได้จากกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ และกลุ่มผู้เสียหาย เมื่อได้แบบสอบถามคืน จึงทำการนับจำนวน ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม บันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูล

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content analysis) จากเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลจากการจดบันทึก และข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงที่ถอดเป็นบทสนทนา มาวิเคราะห์เนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนด แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการศึกษา

1.3.1 ผลการศึกษาปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ สรุปได้ดังนี้

1) **ด้านบุคลากร** พบว่า บุคลากรขาดประสบการณ์ในการทำงาน ขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับภาษีแต่ละประเภท ยังมีความสับสนกับงาน ไม่สามารถตอบคำถามแก่ผู้เสียหายได้อย่างชัดเจน ไม่สามารถตัดสินใจได้ทันทั่วทั้ง ขาดการประสานข้อมูลด้านภาษีการ ฝายอื่นๆ ในเทศบาล และบุคลากรด้านภาษีมีน้อย ไม่มีการทำงานเป็นทีม ยังมีการลำดับ ภาระงานการทำงานในการจัดเก็บรายได้ยังไม่ถูกต้องเท่าที่ควร เทศบาลมีการให้บริการหลายด้าน ด้วยกัน เช่น รับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และค่าธรรมเนียมอื่นๆ เนื่องจาก บุคลากรขาดประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้กระบวนการในการจัดเก็บรายได้บางประเภทล่าช้า เจ้าหน้าที่คนเดียวอาจทำงานหลายๆ อย่าง ทำให้การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ประกอบกับผู้มาชำระ ภาษีบางคนไม่มีความรู้ กรอกเอกสารไม่ถูกต้อง บางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องเป็นกรอกข้อมูลให้ ทำให้ เสียเวลาในการดำเนินการ

2) **ด้านงบประมาณ** พบว่า เทศบาลยังขาดงบประมาณในการพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านจัดเก็บรายได้ ไม่มีงบประมาณสำหรับการ ทำงานล่วงเวลาเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ไม่มีการจัด งบประมาณเพื่อเป็นจูงใจให้กับผู้เสียหาย เช่น การให้รางวัลหรือของที่ระลึกให้กับผู้เสียหายตรง

เวลาหรือมาชำระภาษีเป็นครั้งแรก เทศบาลยังขาดงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากรในดำเนินการจัดเก็บรายได้ ไม่มีการจัดงบประมาณในการทำป้ายหรือเอกสารประชาสัมพันธ์ในการชำระภาษี ไม่มีงบประมาณจัดจ้างเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมในการสำรวจข้อมูลภาษี หรือติดตามประชาชนมาชำระภาษี และไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เสียภาษี ทำให้ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน

3) *ด้านวัสดุอุปกรณ์* พบว่า สถานที่ของเทศบาลมีความคับแคบ จำนวนเก้าอี้สำหรับพักรอรับบริการมีน้อย หากผู้เสียภาษีมาพร้อมกันหลายๆคน ทำให้ไม่เพียงพอต่อการรองรับขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยในการทำงานบางครั้งต้องไปยืมจากหน่วยงานอื่นมาใช้ เครื่องมือไม่มีความพร้อม และไม่เพียงพอต่อการทำงาน เช่น เครื่องมือสำรวจภาษี โรงเรือนและที่ดินเจ้าหน้าที่จัดเอกสารไม่ครบถ้วน หาเอกสารไม่เจอ ทำให้ผู้เสียภาษียรอนาน

4) *ด้านการบริหารจัดการ* พบว่า การประชาสัมพันธ์ของเทศบาลไม่ทั่วถึง เทศบาลไม่มีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บภาษีที่ดี ระบบฐานข้อมูลภาษีไม่เป็นปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดเก็บรายได้ บางช่วงเวลาเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีโดยตรงไม่อยู่หรือลา เจ้าหน้าที่ที่เหลือไม่สามารถปฏิบัติงานแทนได้ทำให้ผู้เสียภาษีเสียเวลาในการมาชำระภาษี

1.3.2 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ สรุปได้ดังนี้

1) *ด้านบุคลากร* พบว่า เทศบาลควรให้บุคลากรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหรือศึกษาดูงานของเทศบาลที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน เพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขกับงานที่ทำให้เกิดผลสำเร็จมากขึ้น จัดฝึกอบรมในเรื่องของกฎหมายหรืออัตราการจัดเก็บภาษีแต่ละชนิดหรืออาจมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านกฎหมายอย่างน้อย 1 ตำแหน่ง เพื่อคอยให้คำปรึกษาเรื่องกฎหมาย ส่งเสริมให้พนักงานทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือกันเพื่อให้การบริการมีคุณภาพและเป็นที่น่าพอใจแก่ประชาชนผู้มาชำระภาษี เทศบาลควรมีการเพิ่มจำนวนบุคลากรเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ เช่น ในช่วงเวลาที่เป็นฤดูกาลในการจัดเก็บรายได้ ก็จัดสรรบุคลากรมาช่วยในงานด้านภาษีให้มากขึ้น ควรมีการจัดทำเอกสารตัวอย่างการกรอกเอกสารในชำระภาษีแต่ละประเภทให้ผู้ชำระภาษีดูเป็นตัวอย่าง หรืออาจจะมีการจัดเจ้าหน้าที่คอยแนะนำในการกรอกเอกสารให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียภาษี

2) *ด้านงบประมาณ* พบว่า เทศบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณในการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านภาษี ควรจัดงบประมาณในการทำงานล่วงเวลาและจัดจ้างพนักงานเพิ่มเติมสำหรับในช่วงฤดูกาลภาษีมีปริมาณมาก ซึ่งค่าล่วงเวลานับเป็นแรงจูงใจต่อเจ้าหน้าที่เป็นการสร้าง

ขวัญและกำลังใจทำให้เกิดความเต็มใจในการให้บริการต่อผู้เสียหาย และควรจัดงบประมาณเพื่อเป็นจูงใจให้กับผู้มาเสียหาย เช่น การให้รางวัลหรือของที่ระลึกให้กับผู้เสียหายตรงเวลาหรือมาชำระภาษีเป็นครั้งแรก ควรจัดสรรงบประมาณในจัดจ้างบุคลากรในดำเนินการจัดเก็บภาษี เช่น จัดจ้างนักศึกษาในการสำรวจภาษีต่างๆ ในพื้นที่ และติดตามผู้ที่ไม่มาเสียภาษี มีการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยจะทำให้การจัดเก็บภาษีได้ทั่วถึงจะเกิดความเป็นธรรมต่อผู้เสียหาย จัดการทำป้ายหรือเอกสารประชาสัมพันธ์ในการชำระภาษีให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียหายรับรู้อย่างทั่วถึง

3) *ด้านวัสดุอุปกรณ์* พบว่า เทศบาลควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้กว้างขวาง จัดให้มีจำนวนเก้าอี้ให้เพียงพอ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียหาย พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความทันสมัย และให้เพียงพอต่อการใช้งาน อันจะส่งผลให้มีการบริการที่สะดวกและรวดเร็วและสร้างความพึงพอใจต่อผู้เสียหาย ปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ให้มีความทันสมัย พัฒนาระบบโปรแกรมต่างๆ เกี่ยวกับการประมวลผลหรือการคำนวณภาษีให้มีความทันสมัยเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน จัดหาอุปกรณ์ในการสำรวจภาษี และจัดผู้จัดเก็บเอกสารให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้งาน สำหรับในเรื่องของยานพาหนะในการออกไปบริการนอกสถานที่ด้านภาษี ควรมีการวางแผนและจัดเตรียมให้พร้อมและเพียงพอสำหรับการออกไปปฏิบัติงาน

4) *ด้านการบริหารจัดการ* พบว่า เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นเสียงตามสาย โบชัวร์ ป้ายไวนิล อธิบายถึงขั้นตอนและกระบวนการจัดเก็บภาษี ระยะเวลาในการชำระภาษี เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ในการชำระภาษี รวมถึงการอบรมให้ผู้เสียหายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษี และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเสียภาษีท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องภาษี ทั้งในเรื่องอัตราภาษี วิธีการประเมินภาษี เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ สำหรับปัญหาในเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่อยู่หรือลา นั้น ทางเทศบาลควรมีการจัดให้เจ้าหน้าที่มีการทำงานร่วมกัน ซึ่งหากคนใดคนหนึ่งไม่มาทำงาน อีกคนก็จะสามารถปฏิบัติงานแทนได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายเกิดความพึงพอใจ เพราะไม่ต้องมาเสียภาษีใหม่ในวันถัดไป

1.3.3 ผลการศึกษาปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี สรุปได้ดังนี้

1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่เท่ากัน มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท และชำระภาษีประเภทภาษีบำรุงท้องที่มากที่สุด

2) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี โดยพิจารณาด้านขั้นตอนการชำระภาษี และด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษีในภาพรวมในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี ด้านขั้นตอนการชำระภาษีโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีปัญหามากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของภาษี รองลงมามีปัญหาในระดับน้อยคือ ระยะเวลาในการชำระภาษีมีช่วงเวลากำกัฏ และน้อยที่สุดคือ การให้บริการมีความล่าช้าและเสียเวลามาก และปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี ด้านการอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหามากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่มีการให้บริการในช่วงเวลาพักเที่ยงหรือในช่วงวันหยุดราชการ รองลงมามีปัญหาในระดับน้อยคือ ไม่มีการจัดทำตัวอย่างการกรอกภาษีให้ผู้เสียภาษีดูเป็นแบบอย่าง และน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการทำให้เสียเวลาในการรอรับบริการ

3) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) ด้านขั้นตอนการชำระภาษี ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษี ดังนั้นเทศบาลจึงควรมีการมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับภาษีต่างๆ ให้ประชาชนทราบมากยิ่งขึ้น เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนและกระบวนการจัดเก็บภาษี ระยะเวลาในการชำระภาษีให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

(2) ด้านการอำนวยความสะดวก เทศบาลควรทำหนังสือแจ้งยอดการเสียภาษีให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อที่จะได้มีการเตรียมตัวมาชำระภาษี ควรให้บริการในนอกเวลา เช่น วันหยุด หรือให้บริการในช่วงเวลาพักเที่ยง ทำป้ายแสดงขั้นตอนในการเสียภาษีให้ผู้เสียภาษีทราบถึงขั้นตอนต่างๆ ในการชำระภาษีแต่ละประเภท และควรทำตัวอย่างการกรอกแบบฟอร์มการชำระภาษีประเภทต่างๆ ให้ผู้เสียภาษีดูเป็นตัวอย่าง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียภาษีสามารถกรอกแบบฟอร์มเองได้อย่างถูกต้องและไม่ต้องเสียเวลา

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ พบว่า บุคลากรขาดประสบการณ์ในการทำงาน ขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับภาษีแต่ละประเภท ยังมีความสับสนกับงาน ไม่สามารถตอบคำถามแก่ผู้เสียภาษีได้อย่างชัดเจน ด้านงบประมาณเทศบาลยังขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรที่ยังมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านจัดเก็บรายได้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ของเทศบาลมีความคับแคบ จำนวนเก้าอี้สำหรับพักรอรับบริการมีน้อย หากผู้เสียภาษีมาพร้อมกันหลายคน ทำให้ไม่เพียงพอต่อการรองรับ ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยในการทำงานบางครั้งต้องไปยืมจากหน่วยงานอื่นมาใช้ ด้านการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ของเทศบาลไม่ทั่วถึง เทศบาลไม่มีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บภาษีที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบุคคลดังต่อไปนี้

อนุสรณ์ กัมพูพงศ์ (2551) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการให้บริการผู้เสียภาษี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ปัญหาอุปสรรคให้บริการผู้เสียภาษี และการจัดเก็บภาษีโดยพิจารณาจาก 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน บางส่วนขาดประสบการณ์และการประสานงานที่ดี ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดฐานข้อมูลผู้เสียภาษีอย่างเป็นระบบ ด้านบริหารจัดการ ขาดการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในทุกรูปแบบ

สุกานดา พุ่มเจริญ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลเตราะบอน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า การสำรวจและการจัดเก็บข้อมูลผู้เสียภาษีไม่ทั่วถึงและข้อมูลภาษีก็ยังไม่เป็นปัจจุบัน การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษียังไม่ต่อเนื่องและทั่วถึง บุคลากรขาดประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี การบริการล่าช้า ข้อมูลผู้ชำระภาษีไม่ถูกต้อง จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

อำภา จำลองศักดิ์ (2554) ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอกันยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การบริหารงาน การจัดเก็บรายได้ด้านบุคลากร พบว่า มีจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้อง

รับผิดชอบ อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ โดยมีสาเหตุส่วนใหญ่ มาจากการโยกย้ายบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่ตลอดเวลา ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปริมาณ ทำให้ หน่วยงานต้องจัดหาบุคลากรจ้างชั่วคราว มาปฏิบัติงานแทน ซึ่งยังทำให้เกิดปัญหา เรื่องความรู้ ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติงานการจัดเก็บรายได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรค การบริหารงานด้านการจัดเก็บรายได้ พบว่า มีปัญหางบประมาณในการปฏิบัติงานแต่ละปีมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ตั้งไว้เฉพาะงานที่จำเป็นต้องจ่ายตามเทศบัญญัติเท่านั้น จึงไม่ เพียงพอต่อการพัฒนาคน งบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า มีวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการทำงานจัดเก็บรายได้ คอมพิวเตอร์ ความทันสมัยของเครื่องมือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บภาษี เป็นต้น

2.2 จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของกลุ่มผู้เสียภาษี พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามมีปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษีในภาพรวมในระดับน้อย โดยมีปัญหา ในการรับบริการจากการชำระภาษี คือ ขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของภาษี รองลงมาคือ ระยะเวลาในการชำระภาษีมียังมีช่วงเวลากำกัฏ ด้านการอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีการให้บริการในช่วงเวลาพักเที่ยงหรือในช่วงวันหยุดราชการ รองลงมาคือ ไม่มีการจัดทำตัวอย่างการกรอกภาษีให้ผู้เสียภาษีดูเป็นแบบอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของอนุสรณ์ กัมพูพงศ์ (2551) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน อำเภอโพธาราม จังหวัด ราชบุรี พบว่า ด้านกระบวนการขั้นตอนการจัดเก็บ มีบริการไม่เท่าเทียมกัน ด้านการอำนวยความสะดวก สถานที่คับแคบไม่มีที่นั่งรอ

3. ข้อเสนอแนะ

แบ่งเป็น 2 หัวข้อ ตามลำดับ ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้และ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

นอกจากข้อเสนอแนะตามความคิดของกลุ่มตัวอย่างข้างต้นแล้ว ผู้ศึกษา มีข้อเสนอแนะซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

3.1.1 ด้านบุคลากรมาตรการระยะสั้น เทศบาลควรมีการจัดประชุมภายในองค์กร อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรายได้ เพื่อสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในการประสานงานที่ดี การให้บริการที่ดีต่อผู้รับบริการ ตลอดจนจัดอัตราค่าจ้าง

ให้เพียงพอต่อภาระงาน เพื่อให้มีการบริการที่รวดเร็วยิ่งขึ้น สำหรับมาตรการระยะยาว ผู้บริหารควรมีการปรับกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการให้บริการผู้เสียหาย และจัดทำโครงการอบรมศึกษาดูงานของเจ้าหน้าที่ด้านการจัดเก็บรายได้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

3.1.2 ด้านงบประมาณ มาตรการระยะสั้น ควรเสนอผู้บริหารจัดสรรงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานล่วงเวลาหรือจัดจ้างนักศึกษาอาสาช่วยปฏิบัติงาน สำหรับมาตรการระยะยาว ควรจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากร โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ และโครงการจัดจ้างนักศึกษาออกสำรวจข้อมูลด้านภาษีทุกปีให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ มาตรการระยะสั้น ควรเสนอผู้บริหารจัดสรรงบประมาณในการจัดหาครุภัณฑ์เพิ่มเติม เช่น จัดซื้อเก้าอี้ จัดซื้อคอมพิวเตอร์ สำหรับรองรับการมาใช้บริการของผู้เสียหาย สำหรับมาตรการระยะยาว ควรจัดทำโครงการจัดหาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย โครงการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ในการประเมินภาษี และโครงการจัดหายานพาหนะในการใช้สำหรับการออกไปบริการด้านภาษี เป็นต้น

3.1.4 ด้านการบริหารจัดการ มาตรการระยะสั้น ควรเสนอผู้บริหารจัดทำโครงการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์การเสียภาษี เช่น การปรับปรุงระบบเสียงตามสายให้มีการครอบคลุมทั่วพื้นที่ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงหน้าที่และประโยชน์ของการเสียภาษี และจัดให้มีบริการรับชำระภาษีผ่านธนาคารหรือผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกด้านช่องทางการชำระภาษีมากขึ้น สำหรับมาตรการระยะยาว ควรกำหนดรูปแบบการออกสำรวจข้อมูลทางภาษี และควรจัดทำระบบฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและสามารถนำมาใช้งานได้ตลอดเวลา

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม หากมีการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภท ซึ่งได้แก่ ภาษี โรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ หรือภาษีป้าย เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของภาษีแต่ละประเภทได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2552). *การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์. (2550). *ทฤษฎีภาษีเงินได้และภาษีเงินได้ของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- ชนันพร กุตนันท์ และปริตา ชนสุกาญจน์. (2553). *การศึกษาปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- บุญชนะ อัดถากร. (2516). *วิชาเศรษฐกิจและการบริหารการคลัง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ธุรกิจ.
- ปวีณลดา เพิ่มพูน. (2550). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีอากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี*. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พนมทินกร ณ อยุธา. (2532). *การบริหารการคลังรัฐบาล*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรัช ตระการศิรินนท์ (2548). *การคลังภาครัฐ*. เชียงใหม่ : คະนิงนิจการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2546). ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา การคลังและงบประมาณ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุกานดา พุมเจริญ. (2546). *แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลตราบอง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี*. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุธิดา อรรถนิมาตย์. (2557). *ปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมชัย ฤชุพันธุ์. (2533). *ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- อนุสรณ์ กัมพูพงศ์. (2551). *แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีโรงเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี*. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อำภา จำลองศักดิ์. (2554). ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลขุนยวม
อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้ศึกษาจะสงวนคำตอบของท่านเป็นความลับโดยจะเสนอผลการวิเคราะห์เป็นภาพรวม ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางครามต่อไป

ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อตามความเป็นจริงมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี โดยพิจารณาด้านขั้นตอนการชำระภาษี และด้านการอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้

นางสาวอัมพร หลุยจำลอง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ในแต่ละข้อคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ไม่เกิน 30 ปี 2. 31-40 ปี
 3. 41-50 ปี 4. 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ประถมศึกษา 4. อนุปริญญา/ปวส.
 2. มัธยมศึกษาตอนต้น 5.ปริญญาตรี
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพหลัก

1. นักเรียน/นักศึกษา 4. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 2. เกษตรกร 5. ธุรกิจส่วนตัว
 3. รับจ้างทั่วไป 6. อื่นๆ ระบุ.....

5. รายได้ต่อเดือน

1. ไม่เกิน 5,000 บาท 4. 15,001-20,000 บาท
 2. 5,001-10,000 บาท 5. 20,001-25,000 บาท
 3. 10,001-15,000 บาท 6. 25,001 บาทขึ้นไป

6. ประเภทของภาษีที่ชำระให้แก่เทศบาลตำบลยางคราม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน 3. ภาษีป้าย
 2. ภาษีบำรุงท้องที่ 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี โดยพิจารณา
ด้านขั้นตอนการชำระภาษี และด้านการอำนวยความสะดวก**

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหาตามที่เป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาในการรับ
บริการจากการชำระภาษี เพียง 1 ช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านขั้นตอนการชำระภาษี					
1. ขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของภาษี					
2. ป้ายบอกขั้นตอนการชำระภาษีและห้องชำระภาษีไม่มีความชัดเจน					
3. ขั้นตอนการรับบริการชำระภาษีมีความยุ่งยากซับซ้อน					
4. การให้บริการไม่มีความเสมอภาค มีการเลือกปฏิบัติ					
5. ระยะเวลาในการชำระภาษีมีช่วงเวลากำกัฏ					
6. การให้บริการมีความล่าช้าและเสียเวลามาก					
7. การประชาสัมพันธ์ในการชำระภาษีไม่ทั่วถึง					
8. เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบปัญหาหรือข้อซักถามได้					
9. ข้อมูลการชำระภาษีของเทศบาลล้าสมัยและไม่เป็นปัจจุบัน					
10. แบบฟอร์มที่กรอกการเสียภาษีเข้าใจยากและยุ่งยากซับซ้อน					

ปัญหาในการรับบริการจากการชำระภาษี	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการอำนวยความสะดวก					
11. ไม่มีตัวอย่างการกรอกภาษีให้ผู้เสียภาษี ดูเป็นแบบอย่าง					
12. ไม่มีการให้บริการในช่วงเวลาพักเที่ยงหรือ ในช่วงวันหยุดราชการ					
13. อุปกรณ์และเครื่องมือที่ให้บริการจำนวนไม่ เพียงพอต่อการให้บริการ					
14. สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ					
15. เจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการ ให้บริการทำให้เสียเวลาในการรอรับบริการ					
16. ไม่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการ กรอกแบบฟอร์มต่างๆ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล

ด้านขั้นตอนการชำระภาษี (โปรดระบุ)

1.
2.
3.
4.
5.

ด้านการอำนวยความสะดวก (โปรดระบุ)

1.
2.
3.
3.

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

(ผู้ให้บริการด้านการจัดเก็บรายได้)

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลยางคราม

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
2. ปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....
2. เพศ
3. อายุ
4. ระดับการศึกษา
5. ระยะเวลาในการทำงานในท้องถิ่น
6. ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 2 ปัญหาในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล

1. ด้านบุคลากร

1.1 ปัญหาความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพการทำงาน และมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรในการให้บริการแก่ผู้เสียภาษีมีอะไรบ้าง และท่านมีข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

1.2 ปัญหาความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพการทำงาน และมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรในกระบวนการจัดเก็บรายได้มีอะไรบ้าง และท่านมีข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2. ด้านงบประมาณ

2.1 ปัญหางบประมาณในการให้บริการผู้เสียภาษีมีอะไรบ้าง กรุณายกตัวอย่างและท่านมีข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2.2 ปัญหางบประมาณในการดำเนินงานเพื่อจัดเก็บรายได้มีอะไรบ้าง กรุณายกตัวอย่างและท่านมีข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์

3.1 การจัดเก็บรายได้มีปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้หรือสิ่งของรวมถึงอาคารสถานที่ในการให้บริการผู้เสียภาษีอย่างไรบ้าง และท่านมีข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

3.2 ในการจัดเก็บรายได้ มีปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมและความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้หรือสิ่งของรวมถึงอาคารสถานที่ในกระบวนการจัดเก็บรายได้หรือไม่บ้าง และท่านมีข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

4. ด้านการบริหารจัดการ

4.1 ปัญหาด้านการบริหารจัดการ (การบังคับบัญชา การกำหนดขอบข่ายงานอำนาจหน้าที่ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน) ในการดำเนินการจัดเก็บรายได้มีอะไรบ้าง อย่างไรและท่านมีข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

4.2 ปัญหาด้านการบริหารจัดการ (การส่งเสริมให้ประชาชนมาชำระภาษี) ภาษี อย่างไรบ้างและท่านมีข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ สกุล	นางสาวอัมพร หลุยจำลอง
วัน เดือน ปีเกิด	10 มีนาคม 2519
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตร์ (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	ปัจจุบัน ผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

